

nové mesto

A photograph of Pope Francis in white attire, smiling and waving his right hand towards a large crowd of people. The crowd includes children and adults, some holding up smartphones to take pictures. The background shows a large, classical-style building with many windows under a clear sky.

***S Máriou
a Jozefom
na ceste za
Ježišom***

Nové tváre Nového mesta

Vďaka vám môžeme posilňovať tvorbu a kvalitu obsahu, pridávať rubriky, vydávať kvalitný časopis a udržať náš web nm.sk otvorený pre všetkých. Radi by sme vám predstavili našich nových spolupracovníkov.

Ján Heriban

Šéfredaktor portálu nm.sk

Vyštudoval masmediálnu komunikáciu v Trnave. Pracoval ako redaktor a moderátor v bratislavskom štúdiu Rádia Lumen. Spolupracoval s náboženskou a športovou redakciou RTVS. Je ženatý a žije v Bratislave.

Veronika Rendeková

Redaktorka portálu nm.sk

Študovala mediálnu komunikáciu v Košiciach, neskôr v Ríme. Pôsobila ako dobrovoľníčka v Angole. Po návrate pracovala na rozvojových projektoch v neziskovom sektore. Zaujíma sa o spoločenské a politické dianie.

Cyrl Dunaj

Redaktor portálu nm.sk

Po viac ako desiatich rokoch života v zahraničí sa s rodinou vracia na Slovensko. Absolvoval univerzitný inštitút Sophia v Loppiane a práve dokončil doktorát z filozofie na katolíckej univerzite v Lyone.

Lucie Kotková

Redaktorka rubriky Krása výchovy

Detická psychologička a psychoterapeutka pôsobiaca v Brne. Vychádza z dlhoročnej poradenskej a terapeutkej praxe, ako aj zo skúseností štvornásobnej matky. Ponúka články a prednášky o vývoji a výchove detí a dospievajúcich.

Ilona Špaňhelová

Redaktorka rubriky Krása výchovy

Psychologička a psychoterapeutka z Prahy. Vo svojej praxi sa najviac venuje deťom, ale aj dospelým a rodine. Je matkou štyroch detí, autorkou mnohých článkov a kníh s detskou problematikou. Spolupracuje so združením *Dlouhá cesta*, ktoré pracuje s rodičmi po smrti ich dieťaťa.

Djura Ramač

Projektový manažér vydavateľstva

Pracoval v slovinskom vydavateľstve Nové mesto a od roku 2019 žije na Slovensku. Vo Vydavateľstve Nové mesto má na starosti oblasť predaja kníh.

Vyberte si z našich balíčkov na www.nm.sk/podpora.

Minimálne dva veľké dôvody na radosť

Ján Heriban

Od kresťanov sa zvykne, okrem iného, očakávať, že budú v dobrej nálade tak často, ako sa len dá, a že sa budú k druhým ľuďom správať slušne a úctivo. Isteže sa to nedeje vždy. Každý máme svoje chyby, ktoré nás zvyknú poriadne zahanbiť. No nemali by nás odradiť od neustálej snahy udržiavať sa v spomínanej dobrej nálade.

Už o niekoľko dní príde na Slovensko pápež František. Organizačný tím jeho návštevy si pre množstvo práce s prípravami zrejme nemohol dopriať takú letnú dovolenku ako inokedy. My ostatní sme to šťastie možno mali, a tak by sme mali byť oddýchnutí telesne, duševne i duchovne.

Aj preto si myslím, že máme dostatok síl, aby sme sa na túto veľkú udalosť dokázali tešiť, ako sa len dá. Áno, návšteva je opradená pandemickými opatreniami, ale stále je to návšteva pápeža, ktorý do našej krajiny zavíta po 18 rokoch. Nie je to samozrejmosť, že si vybral práve nás spomedzi toľkých krajín sveta, z ktorých každá má svoje problémy. Tešme sa, že príde, či už sa s ním stretneme naživo alebo cez médiá. Som presvedčený, že slová, ktoré vysloví, nám pripraví „na mieru“ a trafi priamo po hlavičke veľa klincov. Bola by škoda, ak by sme si to nechali ujsť napríklad pre vlastné znechutenie, že sa nám nepodarí zúčastniť na niektorom podujatí osobne. Hľadajme možnosti, ako vyťažiť z jeho prítomnosti čo najviac. A prizvime aj Ducha Svätého, aby sa nás cez nástupcu Krista dotkol hoc len

cez televíznu obrazovku. Dôležité bude to, čo sa počas jeho návštevy odohrá v našom srdci, nie na sociálnych sieťach.

Keď tu bol naposledy svätý Ján Pavol II., bol som ešte len tínedžer, no pamätám si, že Slovensko bolo na nohách a prekvitalo nadšením. Takéto nadšenie potrebujeme aj teraz, aspoň také vlastné, vnútorné. Aj keď bude možno tlmené dobou, v ktorej žijeme, nenechajme si ho vziať. K bezprostrednej príprave na príchod pápeža vám môže poslúžiť náš rozhovor s arcibiskupom Cyrilom Vasilom.

Druhý dôvod na radosť, ktorý vám ponúkam, je, že časopis Nové mesto oslavuje jubilejný 30. ročník svojej existencie. Ako určite viete, s kolegami z českej redakcie *Nového města* nás spája spoločná minulosť, keďže v prvých rokoch vychádzal časopis pre Čechov aj Slovákov spoločne. Preto sme sa s nimi dohodli, že si v rámci osláv symbolicky vymeníme a navzájom uverejníme niektoré už zverejnené články. Znamená to, že v tomto čísle nazriete aj do kuchyne nášho sesterského časopisu spoza Moravy. A ak by vás zaujímalo, ako to bolo v úplných začiatkoch *Nového mesta*, odpovede ponúka Marie Koukolová, ktorá pri tom všetkom osobne bola.

Želám vám veľa radosti a pokoja vo vašom srdci, aby ste si okrem týchto dvoch dôvodov na radosť našli každý deň mnohé ďalšie.

nové mesto

www.nm.sk

Vydavateľ Vydavateľstvo Nové mesto, s.r.o., Cablkova 10, 821 04 Bratislava, IČO 31 377 424

Šéfredaktor Ján Heriban **Vedúca vydania časopisu** Mária Valigová

Redakčná rada Tomáš Angelovič, Martina Baumann, Sylvia Hamadejová, Katarína Jančíšinová, Tomáš Lencz, Michal Lukáč, Veronika Rendeková **Technická redaktorka** Ľubica Hrmová

Jazyková redaktorka Mária Majerníková, Helena Sutorisová

Preklady a redakčná spolupráca Štefan Kmeť, Jozefína Brezovská

Grafická úprava a sadzba Zuzana a Jozef Turlíkovci

Foto na obálke Ashwin Vaswani / Unsplash.com

september – október 2021. Dvojmesačník, 30. ročník

Objednávky na časopis posielajte na adresu

Nové mesto Redakcia, Tajovského 737/1, 040 01 Košice

E-mail casopis@nm.sk **Telefón** +421 911 445 626

Číslo účtu SK 35 1100 0000 0029 4906 1968

Od 1/2019 je možné podporu realizovať cez darovaciu bránu www.nm.sk/podpora.

Reg. číslo EV 4634/12, ISSN 1339-0708. S cirkevným schválením Arcibiskupského úradu v Trnave dňa 4. apríla 2001, č. 1143/2001

Dátum vydania 20. august 2021

Tlač VMV Prešov

Pastoračná návšteva pápeža Františka na Slovensku

12. – 15. septembra 2021

Svätý Otec František príde už o niekoľko dní na Slovensko. Na cestu k nám sa vydá v nedeľu 12. septembra z Budapešti, kde sa zúčastní na záverečnej svätej omši 52. medzinárodného eucharistického kongresu. V krajine pod Tatrami pobudne do 15. septembra a navštívi Bratislavu, Prešov, Košice a Šaštín. Prinášame program pápežovej intenzívnej štvordňovej návštevy.

Nedeľa 12. septembra Bratislava

Po prilete o 15.30 a oficiálnom prijatí na medzinárodnom letisku v Bratislave čaká pápeža Ekumenické stretnutie na Apoštolskej nunciatúre, kde bude mať príhovor.

Deň ukončí súkromným stretnutím s členmi Spoločnosti Ježišovej na Apoštolskej nunciatúre v Bratislave.

Pondelok 13. septembra Bratislava

Dopoludnia o 9.15 je v programe privítací ceremoniál v Prezidentskom paláci a zdvorilostná návšteva u prezidentky republiky v „Zlatom salóne“ Prezidentského paláca

Nasledovať bude stretnutie s predstaviteľmi štátu, občianskej spoločnosti a diplomatického zboru v záhrade Prezidentského paláca s príhovorom Svätého Otca.

Krátko nato o 10.45 sa Svätý Otec stretne s biskupmi, kňazmi, zasvätenými osobami, seminaristami a katechétmi v Katedrále sv. Martina a prihovorí sa im.

Popoludní o 16.00 je naplánovaná súkromná návšteva centra „Betlehem“.

Potom sa o 16.45 Svätý Otec stretne so zástupcami židovskej komunity na Rybnom námestí v Bratislave a prihovorí sa im.

Foto: Pixabay/ Annett Klingner

Na záver sa o 18.00 stretne s predsedom parlamentu a s predsedom vlády na Apoštolskej nunciatúre.

Utorok 14. septembra Bratislava – Košice – Prešov – Košice – Bratislava

Po prilete na letisko v Košiciach bude nasledovať Božská liturgia svätého Jána Zlatoústeho, ktorej bude o 10.30 predsedáť Svätý Otec na priestranstve pred Mestskou športovou halou v Prešove. Prednesie homíliu.

Popoludní o 16.00 pozdraví rómsku komunitu na Luníku IX v Košiciach.

Potom sa o 17.00 stretne s mladými na Štadióne Lokomotíva v Košiciach a prednesie príhovor. Napokon o 18.30 odletí do Bratislavy.

Streda 15. septembra Bratislava – Šaštín – Bratislava

Po modlitbovom stretnutí s biskupmi v národnej svätyni v Šaštíne bude o 10.00 slúžiť svätú omšu na otvorenom priestranstve a prihovorí sa v homílii.

Rozlúčkový ceremoniál na medzinárodnom letisku v Bratislave a odlet do Ríma je plánovaný na 13.30.

Všetko o návšteve pápeža Františka na Slovensku nájdete na oficiálnej stránke navstevapapeza.sk.

V Novom meste o Novom meste

JUBILEJNÝ ROČNÍK NOVÉHO MESTA

Taliansky časopis *Città Nuova* (Nové mesto) vznikol v roku 1956. U nás v roku 1992 najskôr ako česko-slovenská, v roku 1998 ako samostatná česká a samostatná slovenská verzia. Je jedným z 36 vydaní, ktoré vychádzajú v 22 jazykoch. Jeho čitateľov nájdeme v Českej republike, na Slovensku, ale i v zahraničí.

Nové mesto je časopis Hnutia fokoláre a plní prakticky rovnakú úlohu, akú má toto hnutie. Prináša spiritualitu jednoty, dáva poznať nové myšlienky, často – ako sa niektorí vyjadrujú – revolučné. Ide o myšlienky evanjelia, ktoré sú síce mnohým známe, ale málo sa uvádzajú do životnej praxe, a pritom v sebe skrývajú takú silu, že môžu meniť správanie i úsudok ľudí. Súčasne si kladie za cieľ odovzdávať život, ktorý pulzuje v Hnutí fokoláre i na celom svete, udržiava spojenie medzi jeho členmi a ponúka tento životný štýl všetkým ľuďom dobrej vôle. Časť časopisu, ktorá je venovaná hnutiu, hovorí o jeho programoch, iniciatívach, činnosti, skúsenostiach jednotlivcov i skupín, o ekonomike spoločenstva a o najrôznejších záležitostiach hnutia. Na

druhej strane, a tá je náročnejšia, sa snaží vidieť fakty a udalosti súčasného sveta pohľadom ľudí, ktorí veria a presvedčajú sa o tom, že svet – napriek mnohým negatívnym javom, s ktorými sa stretávame – smeruje k jednote. Je to neľahká práca a opierame sa pri nej tiež o skúsenosti a prax našich kolegov z ostatných redakcií *Nového mesta* vo svete.

Okruh čitateľov je veľmi rôznorodý – sú to napríklad ženy v domácnosti, robotníci, učitelia, manažéri, tínedžeri, osemdesiatnici. Úplne iné svety, spojené síce myšlienkou ľudstva ako jednej rodiny, ale celkom odlišné, pokiaľ ide o vnímanie skutočností politických, ekonomických, sociálnych atď.

Úloha je to teda neľahká, človek by takmer strácal odvahu. Povzbudzuje nás však presvedčenie a skúsenosť, že spiritualita jednoty, spiritualita spoločenstva je odpoveďou pre každú dobu i životnú situáciu, pre každého človeka.

Iste nemusíme zdôrazňovať, že ohlasy čitateľov sú pre nás veľmi vzácne. Potešil by nás i ten váš.

Zdroj: *Nové mesto*

„Keď sme uvažovali o názve, vzal som Zjavenie apoštola Jána, kde sa ohlasuje zrod nového mesta, a potom sa tam píše: ‚Hľa, všetko robím nové‘ (Zjv 21, 5). Preto sme ako podtitul pod *Nové mesto* dali toto heslo, aj keď, samozrejme, s veľkou bázňou a rozochvením, pretože sme mali k takémuto programu veľmi ďaleko. Je to teda časopis onoho nového mesta, ktoré má prísť na konci časov. Už vo svojom názve má zakotvené povolanie k tomuto nebeskému Jeruzalemu, ku ktorému je predurčené celé ľudstvo.“

Pasquale Foresi,
Colloqui. Domande e risposte sulla spiritualità dell'unità, Città Nuova Editrice, 2009, s. 27

Veronika Rendeková

Arcibiskup Cyril Vasil': Svätý Otec nás môže vytrhnúť zo zabládenosti do seba

Slovensko po takmer dvadsiatich rokoch opäť privíta hlavu Katolíckej cirkvi. V rámci svojho štvordňového programu navštívi pápež František Bratislavu, Košice, Prešov i národnú svätyňu v Šaštíne. Čo táto návšteva prinesie? Akú krajinu, spoločnosť a ľudí tu Svätý Otec nájde? A čím by nás ešte mohol prekvapiť? Odpovede sme hľadali v rozhovore s košickým eparchiálnym biskupom Cyrilom Vasíľom, jezuitom a bývalým sekretárom Kongregácie pre východné cirkvi vo Vatikáne.

Prešiel už viac ako mesiac od vášho oficiálneho vymenovania za košického eparchiálneho biskupa. Ako si zvykáte na novú službu?

Radikálne zvykanie nebolo veľmi potrebné. Nezačalo sa totiž pred mesiacom, ale už pred vyše rokom. Hoci som oficiálne v úrade iba mesiac, mnohé úlohy som plnil už dlhšie ako apoštolský administrátor eparchie. Dnes teda ide skôr o také plnšie ponorenie sa do záležitostí, ktoré sa týkajú riadneho každodenného chodu eparchie.

Vaše biskupské heslo znie „Parati semper“, vždy pripravený. Keby sme to premostili s príchodom Svätého Otca, cítite sa pripravený na jeho návštevu?

(úsmev) Ako som už viackrát hovoril, moje heslo sa vzťahuje na to – byť stále pripravený vyznať a obhájiť dôvody našej viery. Neznamená to, že je človek pripravený na všetky životné situácie. Na všetko sa totiž pripraviť nedá. Tak ako sme neboli pripravení ani na oznámenie návštevy Svätého Otca.

Naozaj?

Áno. Udialo sa to akoby mimochodom, bez toho, aby tomu predchádzali nejaké známe predrokovania. Svätý Otec oznámil prijatie pozvania, ktoré bolo opakované, a teraz stojí celá naša Cirkev aj spoločnosť pred potrebou rýchlo pripraviť jeho návštevu. Myslím si však, že sme pripravení.

Svätý Otec síce navštívi Košice, stretne sa však s trochu inou cieľovou skupinou, takže vás asi nejaké veľké prípravy obídu...

Ako to povedať, aby to vyznelo dobre? (smiech) Mám tú smolu alebo to šťastie, že naša eparchia nie je v centre návštevy Svätého Otca, lebo stretnutie s gréckokatolíckmi bude v Prešove. Mám teda o niekoľko povinností menej, to je pravda. Rozhodne však spolupracujeme s Prešovskou archieparchiou pri logistike i organizácii.

Keď už spomínate stretnutie s gréckokatolíckmi, aký má Svätý Otec vzťah k východným cirkvám, do akej miery im rozumie?

Keď bol raz pápež na návšteve našej Kongregácie pre východné cirkvi, spontánne sme sa zhovárali a počas rozhovoru vyjadril kongregácii svoju plnú dôveru. Myslím si, že bol rád, že sa má na koho v tejto oblasti spoľahnúť. On sám sa totiž necíti ako odborník na jednotlivé problémy východných cirkví, hoci za tie roky si myslím, že vidí do problematiky oveľa hlbšie. Určite si však uvedomuje dôležitosť tohto vzťahu, keďže je nielen znakom možnosti jednoty v rôznosti, ale i znakom ústretovosti voči nezjednoteným nekatoľickým cirkvám.

Mali ste asi viacero príležitostí zažiť Svätého Otca. Ako by ste ho opísali ako človeka?

Pamätám si jedno jeho stretnutie s bohoslovcami a študentmi v Ríme.

„Ja si myslím, že sme oveľa lepší, než to navonok vyzerá. V tomto chcem byť kresťanský optimista.“

„Slováci sú ako kmeňové bunky, ktoré sa dokážu stať čímkoľvek, sú široko uplatniteľné. Toto je naša devíza, ktorú môžeme ponúknuť Svätému Otcovi.“

Napriek všetkým možným teologickým debatám som tam pred sebou videl človeka, kňaza, biskupa, pápeža, ktorý sa prihovárал týmto mladým budúcim kňazom s tou najväčšou bezprostrednou úprimnosťou a normálnosťou. Toto je jeho najsilnejšia devíza. On sám sa totiž nikdy nehrá na to, čo nie je. Hovorí po taliansky, po španielsky, ale nebude sa tváriť, že je polyglot. Mnoho ráz odmieta vysoko liturgicko-ceremoniálne obrady, ktoré sú súčasťou Cirkvi, ale nie sú jeho preferovanou vyjadrovacou platformou. Nerád spieva, má polovicu pľúc, tak nerobí spievané liturgie. Niekomu sa to nemusí páčiť, môže mať na to svoj názor, ale to, čo som videl, je jeho obrovský ľudský rozmer.

Za celé tie roky, čo je František pápežom, sa ani on nevyhol mnohým prirovnaniam a označeniam zo všetkých možných strán. Ako to vnímate vy?

Jeho meno sa používalo ako nálepka ešte predtým, než sa stal pápežom. Niekedy tie nálepky môžu mať v sebe akési zrnko dôvodu, len je chyba, keď sa začnú používať automaticky na všetko, vždy a všade.

Ktoré nálepky v súvislosti s jeho osobou sledujete?

Nuž, s nálepkami sa teraz roztrhlo vrece. Liberálna časť spoločnosti by ho chcela stavať do protikladu k predchádzajúcemu pápežstvu, akoby bola teraz objavená teplá voda. Akoby až teraz pápeži objavili, že existujú chudobní, že je dôležitá ekológia. Akoby až teraz pápežovi začalo záležať na sociálnej spravodlivosti.

Super konzervatívna strana by chcela viac vidieť spievané omše v latinčine. Povedia, že pápež je orientovaný príliš moderne, ale ani to opäť nie je celkom pravda. Tieto nálepky vždy existovali a sú čiastočne nevyhnutné, netreba ich však brať až tak doslovne a vážne. Svet totiž nie je čiernobiely.

Ako sa na to podľa vás pozerá Svätý Otec?

On je podľa mňa taký slobodný, že mu je to úplne jedno. Určite sa pri svojich rozhodovaniach nenecháva obmedziť tým, ako ho niekto mediálne označí, alebo čo mu prisúdi. Vie, komu sa bude zodpovedať. A nie sú to médiá.

V poslednom pastierskom liste, ktorý KBS adresovala veriacim, sa biskupi pýtajú, aké je dnes Slovensko a čo môže v roku 2021 predstaviť pápežovi. Aká by bola vaša odpoveď?

Neexistuje akési imaginárne a jednotné Slovensko, existuje každý jednotlivec. Každý je sám sebe pánom a strojcom svojho šťastia alebo nešťastia. Na druhej strane všetci sa navzájom ovplyvňujeme, takže existujú nejaké spoločné črty. Mnohí dnes na Slovensku vnímajú rozdelenia. Sú tu mnohé napätia, ktoré sú výsledkom únavy z korony, politických napätí, ale sú i výsledkom bežného ľudského egoizmu, ktorý tu stále bol a bude, ktoré však môžu byť aj znakom túžby po zlepšovaní.

Čo máte na mysli?

Každá snaha urobiť svet lepším prechádza často cez akési konflikty, keď sa nechceme uspokojiť s tým, čo tu bolo, a chceme urobiť niečo lepšie. Nie každé napätie musí byť preto nevyhnutne negatívne. Môže nás aj posúvať dopredu. Vnímať Slovensko dnes je tiež veľmi relatívne. Závisí to od toho, ktorú časť spoločnosti sledujeme, ktoré médiá čítame alebo s kým sa rozprávame. Ja si myslím, že sme oveľa lepší, než to navonok vyzerá. V tomto chcem byť kresťanský optimista.

Takže si myslíte, že ako spoločnosť nie sme na tom až tak zle?

Myslím si, že mediálny obraz našej spoločnosti je často horší ako ten skutočný.

Faktom však je, že konflikty tu sú, či už sú medializované, alebo nie. Nejako z nich predsa musíme hľadať východisko.

V prvom rade by sme si mali uvedomiť, že v našej spoločnosti, ktorá má často tendenciu deliť sa na liberálov a neliberálov, veriacich a neveriacich, to nie je o zatemnených katolibancoch na jednej strane a svorke rozkošníkov na strane druhej.

Všetci nejakým spôsobom vnímame hodnoty pravdy, dobra, lásky, spravodlivosti ako dôležité. Nieкто k nim však pristupuje posilnený motiváciou Božieho zákona a nieкто ich hľadá ako pragmatický, ale súčasne aj hlboko ľudský spôsob, ako zlepšiť kvalitu vlastného života i celej spoločnosti. A tu je oveľa viac spoločných plôch, na ktorých by sme mali pracovať, než aby sme sa zapodievali tým, v čom s tými druhými nesúhlasíme.

Čo do tohto stavu Slovenska môže priniesť pápež František?

Myslím si, že nás môže práve svojou prítomnosťou i pôvodom vytrhnúť z nášho zahľadania sa do seba a veľmi lokálneho vnímania problémov. Toto je jeho prínos a súčasne niekedy aj problém, lebo pri naša pohľad človeka mimo Európy.

My Slováci sme naučení mnohé veci hodnotiť cez prizmu našej historickej skúsenosti, európskych dejín a kultúry. Pápež prichádza z Južnej Ameriky, jeho prístup je iný a nám Európanom niekedy nesedí, lebo je emocionálnejší, nie je možné ho tak karteziánsky zaškatulkovať. Núti nás chápať, že svet je oveľa komplikovanejší, ako sa môže javiť z nášho pohľadu.

Do akej miery budú podľa vás Slováci schopní tento iný pohľad Svätého Otca prijať?

Uvidíme. Možno z neho bude trochu v rozpakoch. Myslím si, že Slovensko je ešte stále na ceste

hľadania vlastného miesta, vlastnej identity, sebadôvery a sebaúcty vo vzťahu k čomukoľvek a komukoľvek. My nemáme byť na čo extrémne hrdí, ani sa nemáme za čo extrémne hanbiť v našich dejinách.

V podstate svoje dejiny len znovu začíname a toto všetko sú detské choroby, ktoré nás ešte budú dlho sprevádzať. A je to prirodzené. Neexistuje v tomto vzor, na aký by sme sa mali upínať. Jeden sme tu mali štyridsať rokov a nebolo to nič moc. Sme tu, aby sme objavovali samých seba, aby sme spoznávali svet v jeho dobrých a zlých stránkach a snažili sa z neho poučiť.

A naopak, ako podľa vás zapôsobí Slovensko na Svätého Otca?

Pre pápeža bude určite dôležitá vidieť Cirkev a spoločnosť, ktorá je svojím spôsobom špecifická. Nie sme totiž typickou západoeurópskou spoločnosťou a cirkvou, ani typicky východnou krajinou, ani krajinou tretieho sveta. Sme tak trochu všetkým a ničím. Rád používam prirovnanie, že sme vlastne ako kmeňové bunky, ktoré sa dokážu stať čímkoľvek, sú široko uplatniteľné. Všimnime si len, koľko ľudí zo Slovenska sa dokáže adaptovať a uplatniť kdekoľvek, kde treba. Toto je naša devíza, ktorú môžeme predložiť aj Svätému Otcovi.

V súvislosti s pandémiou aj opatreniami prichádzajú nové napätia. Na stretnutiach sa môžu zúčastniť len zaočkovaní. Mnohí veriaci to môžu považovať za zradu aj zo strany Cirkvi. Ako to vnímate vy?

Nechcel by som byť v koži nikoho, kto má vydať takéto rozhodnutie, pretože akékoľvek rozhodnutie spravíte, vždy bude skritizované a nevyhovie všetkým. Myslím si, že v takejto situácii sa každý snaží robiť to najlepšie, ako vie, ho-

ci aj s chybami. Pozrime sa však na svet okolo nás. Každý robí chyby a posúva sa dopredu cestou pokus-omyl. Prestaňme sa preto navzájom bičovať, dráždiť a nadávať si za to.

Aj nám biskupom vyčítajú, že neprotestujeme, že nejdeme na barikády. Tam však treba ísť, keď ide o vec, ktorá je predmetom viery, ľudskej slobody. Ak sa niečo robí pre ľudské dobro, tak sa tomu podriadiť. To je vec občianskej aj kresťanskej zodpovednosti, nie vzbury, ani nie poddanstva, ale spoločnej zodpovednosti.

Chceli by ste na záver ľuďom ešte niečo odkázať?

Prajem nám, aby sme z tejto návštevy vzišli viac zjednotení, spokojní, menej podráždení a nahnevaní. Aby sme cítili aj do budúcnosti dôveru i ochotu vzájomne pracovať na zvládaní nielen pandemickej situácie, ale aby sme zvládali aj tie naše každodenné situácie a starosti, ktoré sú niekedy ešte nebezpečnejšie a vážnejšie ako pandémie.

Cyril Vasil'

Cyril Vasil' SJ sa narodil 10. apríla 1965 v Košiciach. Pochádza z rodiny gréckokatolíckeho kňaza. Jeho starší brat Michal je tiež gréckokatolíckym kňazom. Biskupskú vysviacku prijal 14. júna 2009 v rímskej Bazilike Santa Maria Maggiore vkladáním rúk emeritného biskupa z Kríževca Slavomíra Miklovša. V rokoch 2009-2020 bol sekretárom Kongregácie pre východné cirkvi vo Vatikáne. Je autorom početných kníh a článkov z oblasti cirkevného práva, cirkevnej histórie, spirituálnej teológie.

(zdroj: grkatke.sk)

Veronika Rendeková

Luník IX v očakávaní pápeža: Jeho návšteva je pozvaním pre všetkých Rómov na Slovensku

Prichádzame na Luník IX, najväčšie rómske sídlisko na Slovensku s vyše šesťtisíc obyvateľmi. Predstavy mnohých Slovákov o tomto mieste a ľuďoch, ktorí tu žijú, sú všelijaké, väčšinou nie veľmi pozitívne.

Možno sa to však čoskoro zmení. O niekoľko týždňov totiž túto perifériu Košíc navštívi sám Svätý Otec.

Aké konkrétne ovocie jeho návšteva prinesie, ostáva tajomstvom. Pápežov príchod je však už teraz jasným znakom toho, že nie predsudky, ale len ľudský záujem a ochota priblížiť sa k tým, ktorí sú iní ako my, je to, čo posúva akúkoľvek spoločnosť dopredu.

„Keď prišlo avízo, že Svätý Otec sa chce stretnúť s Rómami a že to nakoniec bude tu, bolo to prekvapenie nad všetky prekvapenia.“

Prípravy na návštevu sú už v plnom prúde. Pri odbočke z hlavnej cesty míňame hlúčik starších žien s metlami a lopatami a skupinu robotníkov, ktorí od rána kosia a upravujú okolie. Tu niekde by mali pre Svätého Otca čoskoro postaviť aj veľký kríž.

Je zamračené a na ulici okrem hrstky hrajúcich sa detí veľa ľudí nevidno. „Dnes je neobyčajný pokoj, väčšinou tu už od rána vyhráva hudba,“ poznamená Viviana, mladá rómske dievča, s ktorým sa stretávame pri saleziánskom centre. Na Luníku IX býva celý svoj život. Má pätnásť, chystá sa na strednú školu a vo voľnom čase pomáha ako animátorka medzi deťmi v saleziánskom stredisku. Prišla, aby nám porozprávala, ako vníma blížiacu sa mimoriadnu návštevu pápeža.

Spolu s ňou nás víta aj direktor tunajšej komunity saleziánov Peter Veselský a Izabela Mačátová, ktorá tu pracuje ako asistentka rómskej pastorácie. Vchádzame do saleziánskeho domu, kde by sa mal Svätý Otec počas svojej návštevy Luníka zdržiavať. Prechádzame cez Kostol Zmŕtvychvstalého Krista, ktorý miestni farníci práve upratujú. Z domu počuť vrčanie a buchot. „Prepáčte ten hluk, trochu tu rekonštruujeme,“ ospravedlňuje sa direktor. „Svätý Otec bude v týchto

priestoroch, a tak sa to v rámci možností snažíme prispôbiť jeho potrebám,“ vysvetľuje.

Na otázku, koľko ľudí očakávajú na stretnutí s pápežom Františkom, odpovedá: „Odborníci tvrdia, že sa sem vojde približne 15 000 ľudí, tak uvidíme. My by sme boli radi, ak by sa to tu zaplnilo do posledného miesta. Keby prišli najmä Rómovia aj z ostatných kútov Slovenska, prípadne tí, ktorí s nimi pracujú.“

Vchádzame do budovy mládežníckeho strediska a prechádzame dlhou tmavou chodbou na poschodí, ktorú zdobia fotografie z rôznych akcií. Nakoniec vstupujeme do menšej tichšej miestnosti. Z okna máme výhľad priamo na najbližšiu bytovku. Za jej oknami sa mihajú postavy. Kde-tu sa niekto vykloní, aby skontroloval život na ulici. Predstava, že Svätý Otec príde a bude sa prihovárať týmto ľuďom priamo pod ich oknami, je niečo, čo ohromuje už teraz. Bližšie sa už, zdá sa, ani dostať nemôže.

Na poznámku, že to musel byť celkom šok, keď prišla správa o jeho návšteve, direktor reaguje: „Bol a je veľmi pozitívny. Keď som sa dozvedel, že pápež príde na Slovensko, moja prvotná reakcia bola – výborne, vezmeme mladých z Luníka a pôjdeme do Bratislavy. Keď však prišlo avízo, že Svätý Otec sa chce

Foto: 2x Veronika Rendeková

Asistentka rómskej pastorácie Izabela Mačátová a mladé rómske dievča Viviana

Direktor tunajšej komunity saleziánov Peter Veselský

stretnúť s Rómami a že to nakoniec bude tu, bolo to prekvapenie nad všetky prekvapenia.“

Ohlasy okolia na túto mimoriadnu udalosť boli podľa jeho slov rôzne. „Reakcia niektorých bola najprv taká, že pápež je predsa taký istý človek ako my. Čím ďalej, tým viac si však uvedomujú, že ide o veľkú vec. Okrem toho toto nebude len stretnutie Rómov z Luníka IX so Svätým Otcom, ale stretnutie všetkých Rómov z rôznych častí Slovenska,“ objasňuje don Peter Veselský.

Pre mladú Rómku Vivianu je návšteva Svätého Otca obrovská pocta: „Veľa ľudí si myslí, že na Luníku žijú zlí ľudia. Často sa stretávam s takýmito názormi, ale nie je to tak. Preto sa veľmi teším, že Svätý Otec príde aj sem. O jeho príchode sa veľa zhovárame aj doma. Moja

babička je silno veriaca žena a tiež sa ho už nevie dočkať. Verím, že ho ľudia budú počúvať, že budú pozorní na jeho slová,“ hovorí. Na otázku, čo by mu rada povedala, ak by mala príležitosť, reaguje bez zaváhania: „Povedala by som mu, že je dobrý človek a že si vážim, že chodí medzi chudobných a má ich rád.“

Podľa Izabely, ktorá s Rómami pracuje už niekoľko rokov, by mohla byť návšteva Svätého Otca nielen posilnením vo viere, ale aj príležitosťou na zmenu vo vzťahoch. „Dúfam, že návšteva prinesie veľa pozitív nielen pre miestnych Rómov, ale aj pre celú rómsku komunitu na Slovensku. A okrem radosti a pokoja aj uvedomenie si niektorých vecí – možno zjemnenie toho napätia medzi Rómami a majoritou, hlavne tu v Košiciach,“ približuje.

Dovtedy však toho treba ešte veľa zorganizovať. „Po technickej stránke sme už mali desiatky stretnutí, od tých všeobecných až po úplné detaily, ktoré by človeku ani nenapadli. Pokiaľ ide o duchovnú prípravu – chystáme špeciálne pre rómsku komunitu modlitbu deviatnika, ako aj zjednotenú formu modlitby Otče náš, ktorá mala doteraz rôzne podoby,“ dopĺňa salezián Peter Veselský. „Celá návšteva Svätého Otca na Slovensku je opradená istým tajomstvom. Možno sa jeho dôvod dozvieme, až keď príde. A pokiaľ ide o Luník, vieme, že sa stretáva s tými, o ktorých veľa ľudí nezapomne, ja sám sa preto teším na to, čo na tomto mieste povie. Nechajme sa prekvapiť,“ uzatvára.

Ján Heriban

Začiatky *Nového mesta* u nás: Prvá korektúra bola ako odborná príručka

Prvé číslo časopisu Nové mesto sa čitateľom v našich končinách dostalo do rúk v roku 1992, ešte ako spoločné česko-slovenské vydanie. Od roku 1998 majú Česi a Slováci vlastné redakcie a časopis vydávajú vo svojom rodnom jazyku. Na začiatku však redakcia fungovala úplne inak ako dnes – už len preto, že počítače boli ešte raritou. Tvorcovia Nového mesta neboli profesionáli, a preto potrebovali aj externú pomoc. Aby periodikum mohli vydávať a udržať, museli sa naučiť veľa nových vecí, často za krátky čas.

O zrode Nového mesta v Československu, niekdajších pracovných postupoch i o večeroch dobrovoľne obetovaných tvorbe časopisu hovorí česká fokolarínka Marie Koukolová, ktorá zaň v deväťdesiatych rokoch zodpovedala.

Uvažovalo sa v Hnutí fokoláre o vzniku časopisu Nové mesto hneď po nežnej revolúcii?

Áno, uvažovalo sa už aj predtým. Vydávanie kníh a časopisu bolo totiž veľmi logické, podložené dlhoročnou skúsenosťou Hnutia fokoláre vo svete. Ako vždy hovorila zakladateľka Chiara Lubichová, časopis *Città Nuova* (Nové mesto), ktorý začal vychádzať v roku 1956 po mariapoli v Dolomitoch, je „prvým dielom Diela“. Charizmu sme nedostali pre seba, patrí všetkým ľuďom, preto i médiá, ako nástroj jej šírenia a spájania tých, ktorí ich používajú, k životu Hnutia neodmysliteľne patria. Aj u nás sme vnímali potrebu takéhoto nástroja, pretože v roku 1989 už

v Československu podľa spirituality jednoty žilo alebo s ňou sympatizovalo niekoľko tisíc ľudí – rodín, kňazov, mladých ľudí i detí.

Ako časopis vznikol?

Vznikol jednoducho. Nežná revolúcia priniesla slobodu. Takmer zo dňa na deň sa pred nami otvorili možnosti, o akých sme predtým mohli len snívať a poznali sme ich zo života „slobodného sveta“. Aj u nás sa Hnutie fokoláre zaradilo medzi legálne cirkevné právne subjekty a mohlo začať žiť svojím plným životom uprostred Cirkvi a občianskej spoločnosti. Rovnako ako pre Cirkev a spoločnosť, aj pre vtedajších fokolarínov, fokolarínky a členov hnutia, ktorí sa už dvadsať rokov snažili v skrytosti šíriť Ideál v Československu, to boli časy plné prevratných zmien. Namiesto do vtedajších tajných stretnutí po bytoch, lesoch a horách, prípadne riskantných mariapoli so stovkami slovenských a českých účastníkov v bývalej NDR sa zrazu mohli organizovať verejné stretnutia s tisícami a niekedy aj viac účastníkmi. Namiesto osobného odovzdávania si správ, prípadne výnimočných a riadne zašifrovaných telefonátov, bolo zrazu možné nechať tlačiť a rozosielať oficiálne pozvánky, objednávať veľké sály atď., atď. Nemali sme v tom žiadnu prax, ale pustili sme sa do všetkého s veľkou chuťou a elánom. A jednou z tých noviniek bolo *Nové mesto*.

Boli ste jeho šéfredaktorkou hneď na začiatku, ale pred vami časopis krátko viedli ešte dve zahraničné fokolarínky. Ako to presne bolo?

Prvé číslo *Nového mesta* v slovenčine vytvorila nemecká fokolarínka Dietlinde Assmus, novinárka, ktorá v tom čase patrila do bratislavského fokoláre. S ňou do fokoláre prišiel aj prvý počítač. Ideálne okolnosti. Krátko potom sa

„Každý z nás sa pustil s vervou do toho, čo bolo práve potrebné, a pracovali sme zadarmo, po zamestnaní.“

však zmenila jej destinácia a časopis prevzala u nás žijúca talianska fokolárka Carolina Fogola, ktorá sa k nám dostala v roku 1984 vďaka štipendiu na výskum Pirandella. Onedlho po vzniku časopisu sa musela na rok vrátiť do Talianska, aby tam nestratila zamestnanie. Hoci moje meno figurovalo v *Novom meste* od nultého čísla (zdalo sa vtedy, že bude dobré, aby v tunajšom časopise bolo aj tunajšie meno), konkrétne som sa mu začala venovať až po odchode Caroly. Správu o prevzatí časopisu som dostala na dovolenke v Třeboni, kam mi hneď do kúpeľného domu Aurora začali chodiť dlhé faxy s článkami do vznikajúceho čísla, myslím do štvorky. Pri tom titule šéfredaktorka sa však naozaj musím zasmiať. Bola som všetko iné, len nie šéfredaktorka. Bolo to obdobie zakladania štruktúr hnutia u nás, nehladeli sme na pôvodnú profesiu, každý z nás sa pustil s vervou do toho, čo bolo práve potrebné, a pracovali sme zadarmo, po zamestnaní.

Akú mal časopis štruktúru a obsah? Na aké témy sa zameriaval?

Časopis začínal Slovom života. Preberali sa články o Hnutí fokoláre a medzinárodných udalostiach v hnutí z talianskeho *Nového mesta*, duchovné témy Chiary Lubichovej, skúsenosti so životom podľa evanjelia, písali sa články o akciách hnutia u nás, profily nebeských mariapolitov, teda tých, ktorí nás predišli do druhého života, a komiks. Časom sa začali kryštalizovať pravidelné rubriky. Prvé čísla boli len v slovenčine, neskôr boli niektoré články po slovensky, iné po česky.

S akými problémami ste sa pri jeho tvorbe stretávali?

Tých by sa dal vymenovať celý rad. Predovšetkým sme neboli novinári. Do práce sa väčšinou zapá-

jal ten, kto mal práve čas. Grafiku a tlač sme najprv zadávali do novovznikajúcich firiem, ktoré tiež nemali veľa skúseností. Písanie príspevkov, preklady a korektúry robili dobrovoľníci roztrúsení po celej Bratislave i mimo nej. Bola tu tiež administratívna stránka, získavanie predplatiteľov, tvorba najprv ručnej kartotéky. Po rôznych stretnutiach sme napríklad dostali hromadu papierikov nie vždy s čitateľne napísanými a niekedy aj neúplnými adresami a k tomu niektoré predplatné. Bola to často detektívka rozlúštiť písmo, dohľadať potrebné údaje a pochopiť, kto vlastne zaplatil a kto ešte nie.

O tom by nám mohli veľa rozprávať Viera Norková, Oľga Ľudmová a ďalší. Neskôr aj Alžbeta Veselá, ktorá kartotéku previedla do digitálnej verzie. Našťastie s nami čitatelia mali veľkú trpezlivosť a podporovali nás. Niektorí boli dosť kritickí, čo pre nás bola súčasne veľká pomoc, aby sme pochopili, na čo sústrediť pozornosť a čoho sa snažiť vyvarovať.

Nedá sa však povedať, že by sme prežívali len problémy. Dostávalo sa nám aj podpory, povzbudenie a dokonca požehnanie. Bol to napríklad pražský arcibiskup Miloš Vlk, ktorý nás od prvých čísiel povzbudzoval. My sme v časopise videli možnosť rozdávať Ideál všetkým ľuďom dobrej vôle. On ho vedel zasadiť do cirkevného a spoločenského rámca a videl v ňom smerovanie k novej evanjelizácii podľa želania Svätého Otca a v duchu európskej rímskej synody. Okrem iného o časopise napísal: „Konkrétny život z evanjelia, naozajstné a praktické spoločenstvo v láske a svedectvo o Ježišovi Zmŕtvychvstalom vlastným životom. Zjednotený svet a zjednotená Európa môžu byť pevne vybudované len na takomto základe.“ Takéto slová nám, samozrejme, bohato vynahrádili prekonávanie každoden-

„Prvé čísla boli len v slovenčine, neskôr boli niektoré články po slovensky a iné po česky.“

ných prekážok, ktoré nám okrem iného určite pomáhali pristupovať k tvorbe časopisu s veľkou pokorou a súčasne s vedomím, že každá ná-maha sa oplatí pre cieľ, ku ktorému môžeme vďaka Chiarinej charizme prispievať.

V čom spočívala vaša práca šéfredaktorky? Viem, že ste museli veľa jazdiť autom po Bratislave, kde vtedy sídlila spoločná redakcia.

Práve preto, že členovia tej našej prvej „redakcie“ boli dobrovoľníci, ktorí všetko robili po skončení svojho zamestnania a grátis, väčšinou som jazdila za nimi domov alebo do práce. Vozila som im texty článkov na korektúry, na prepísanie na počítači. Každý článok bol v inej fáze spracovania a u iného človeka. Na háčky baliaceho papiera nalepeného na stene vo fokoláre som si robila tabuľky, kam som zapisovala „pohyb“ jednotlivých príspevkov a termíny, kedy ich mám u koho vyzdvihnúť a komu ďalšiemu odviezť. Patril by tu celý zoznam mien tých vzácných spolupracovníkov.

Kde ste čerpali námety na články? Ako ste získavali informácie?

Hlavným zdrojom pre nás bol materský taliansky časopis *Città Nuova*, ale aj nemecký *Neue Stadt* a anglický *Living City*. Písalo sa aj o medzinárodných podujatiach v centre hnutia v Taliansku, na ktorých sa už mohlo zúčastniť aj veľa ľudí z Československa. Uvedomovali sme si zmysel vydávania časopisu v tom, že môže čitateľov, ktorí o to majú záujem, formovať a informovať, pomáhať im zostávať v spojení s ostatnými, ktorí sa vydali cestou spirituality jednoty. Materiálov bol dostatok. Niektorí čitatelia sa však začínali dožadovať miestnych autorov. Bolo zákonité ich hľadať.

Aké boli vtedajšie postupy pri tvorbe časopisu? Počítače boli v začiatkoch, internet nebol vôbec...

Spočiatku sme grafiku navrhovali na papieri – podstatným spôsobom sa na nej aj na skladbe obsahu podieľala Mária Kotesová, dnes Zajícová – a potom nechávali spracovávať vo firmách, ktorým sme dodali na diskete texty napísané v programe T602 a papierové fotografie (často boli kopírované z *Città Nuova*). Neskôr sa grafického spracovania na mnoho rokov ujal Ján Sepp, ktorý mal grafické štúdio a robil pre náš časopis zadarmo. To bola mimoriadna spolupráca, časopis urobil veľký kvalitatívny skok. Aj on na ňom mohol pracovať až po svojom pracovnom čase, a tak sme u Seppovcov trávili večery, ktoré sa niekedy pretiahli do neskorých hodín. Jeho manželka Otilia nám vytvárala láskyplné zázemie a dopovala nás dobrotami, aby sme to všetci vydržali. Určité obdobie nám veľa pomáhal architekt Stanislav Ondruš.

Vytlačený časopis sme doviezli domov a usporiadala sa veľká brigáda na balenie, písanie, resp. lepenie adries, skladanie a zväzovanie balíčkov podľa PSČ a odvoz na poštu. Všetko ručne a svojpomocne.

V začiatkoch vám veľmi pomáhal slovenský básnik Michal Chuda. Čo bolo jeho úlohou?

Mali sme veľké šťastie. V jeho manželke Olge, vydatej fokolárinke, sme mali „vplyvného“ spojenca. Raz nám veľmi jemne naznačila, že v časopise sú nejaké základné nedostatky a že Michal by nám prípadne mohol poradiť. Zajasali sme a poslali sme mu podklady na ďalšie číslo. Mám pred očami tie skorigované stránky s množstvom poznámok... bol to šok. Nebolo miestečka bez korektúry... Hneď ako sme sa z toho spamätali, chceli sme mu poslať – alebo sme dokon-

ca odvážne poslali, to už dnes s istotou neviem – na korektúru ďalšie číslo... Samozrejme, láskavými rukami Olgy sa nám hneď všetko vrátilo s tým, že určite rád poradí, keď budeme potrebovať. Pochopili sme, že toto za nás neodpracuje a začali sme sa postupne učiť. Veľmi nám to pomohlo. Tá jeho prvá korektúra bola ako naša odborná príručka. Ale to nie je všetko. Od začiatku sme publikovali komiksy Waltera Kostnera, ktorý cez príbehy dvoch malých sympatických klaunov dokáže hovoriť do duše. Tu bol prekladateľský oriešok. Ako preložiť ich mená, ktoré by tunajšiemu čitateľovi v origináli ani v doslovnom preklade nič nepovedali. Toho sa Michal rád ujal a odvtedy boli malí klauni u nás známi pod menami – pekne znejúcimi tak v slovenčine, ako aj v češtine – Pipo a Tipo.

Ako sa na Nové mesto pozeráte dnes, s odstupom času?

Dnes je veľmi pekné sledovať, ako sa Nové mesto v našich krajinách počas tých tridsiatich rokov rozvíjalo a rozvíja. Môžu sa mu venovať aj ľudia s mediálnym vzdelaním, dlhoroční spolupracovníci majú veľkú prax a skúsenosť a redakcie sú skutočnými redakciami. Jeho hlavný zmysel a cieľ – prispieť k stále viac zjednotenému svetu a ku všeobecnému bratstvu – je nanajvýš aktuálny. Prajem preto obom časopisom veľa vášnivých čitateľov a aby sa im napĺňanie tohto úsilia čoraz lepšie darilo!

Veronika Rendeková

V mediálnom prostredí je málo ľudí schopných spájať, tvrdí šéf novej mediálnej platformy

Žurnalistika, ktorá by prinášala viac jednoty, spolupráce, dialógu a hľadania riešení i na globálnej úrovni. Toto je jedna z ambícií globálnej mediálnej platformy Nuova Global, ktorá vznikla len prednedávnom a jej súčasťou je aj Nové mesto. O tom, prečo vznikla a čo by chcela do sveta médií priniesť, sme sa zhovárali s jej riaditeľom Stanislavom Lenczom.

Ako sa rodila myšlienka vytvoriť Nuova Global?

Iniciatíva Nuova Global vznikla v samotnej dielni časopisov *Nové mesto*, ktoré Chiara Lubichová založila ešte v roku 1951. Vtedy malo toto mediálne dielo jasný mandát – byť hlasom bratstva, rovnosti a vízie zjednoteného sveta od politiky cez ekonomiku až po rôzne oblasti spoločenského života. Po smrti Chiary Lubichovej bolo potrebné vziať DNA jej charizmy a zistiť, či obstojí i v novej realite. Toto sa udialo aj v mediálnej oblasti, ktorú zastrešovali časopisy *Nové mesto*.

Čo ste zistili?

Prišli sme na to, že sú tu mnohé silné stránky, ale aj kritické body. Naše vydavateľstvá a časopisy museli pripustiť, že v súčasnom mediálnom svete majú problém s ekonomickou udržateľnosťou. Druhým aspektom bola medzinárodnosť, ktorá nebola dostatočne využitá.

Tretou výzvou bola otázka, nakoľko dokážu tieto diela ovplyvňovať verejnú mienku a byť partnermi ostatným myšlienkovým lídrom, ktorí ovplyvňujú dianie vo svete.

Tieto výzvy a ťažkosti boli teda detailne pomenované a v roku 2019 prišlo rozhodnutie od generálnej rady Hnutia fokoláre nájsť externého strategického partnera pohybujúceho sa v mediálnej oblasti, ktorý by pomohol s ich riešením.

Kto sa stal týmto partnerom?

Spoločnosť Consulus Global Network.

Hovoríte o pretavení myšlienky jednoty do mediálneho prostredia, čo vyznieva veľmi vznešene. Môže niečo také fungovať? Nie je to príliš snová predstava?

Áno, bolo by to veľmi utopické, ak by to zostalo len pri nejakej duchovnej myšlienke, ktorou by sme chceli ovplyvňovať svet. Táto vízia sa však opiera o takmer 70 rokov reálneho existovania mediálnych inštitúcií rozličnej veľkosti a zrelosti. Mnohé z nich majú solídnu históriu a sú zastúpené profesionálnymi novinármi. Pre mnohé veľké mediálne projekty je typické, že majú víziu a tlmočia nejaký pohľad na spoločnosť. Toto bolo a je aj našou myšlienkou. Veríme, že je možné, aby sa ľudia, ostávajúci ľuďmi a profesionálmi vo svojej oblasti, inšpirovali práve víziou bratstva a jednoty v rôznosti a menili tak svet k lepšiemu.

Ako chcete komunikovať tieto hodnoty (ktoré považujete za evanjeliové) u nás na Slovensku dnes, v spoločnosti, ktorá je oveľa viac sekularizovaná a takéto snahy vníma dosť citlivo?

Myslím si, že pokiaľ ide o citlivosť na tieto veci, podobné dis-

„Bude to aj o schopnosti spájať sa a viesť dialóg s tými, ktorí o veciach zmýšľajú podobne.“

kurzy nájdeme všade, nielen na Slovensku. V prípade slovenského projektu *Nové mesto* to bude o tom, nakoľko si dokáže uvedomovať, čo má a čo môže ponúknuť, nemysliac len na nejakú doktrínu, ale na konkrétnych ľuďoch, ktorí sa spomínanými hodnotami nechali inšpirovať. Bude to aj o schopnosti spájať sa a viesť dialóg s tými, ktorí o veciach zmýšľajú podobne. Nebojím sa, že by takých ľudí, ktorí premýšľajú o vízii udržateľného a hodnotového Slovenska a dokážu vychádzať zo seba aj v medzinárodnom kontexte, bolo na Slovensku málo.

Ako vnímate túto snahu viesť dialóg v mediálnom priestore na Slovensku?

Vnímam tu diery na trhu. Väčšina ľudí sa totiž opiera viac o odlíšenie sa, než o maximalizáciu spolupráce a vytvorenie podmienok pre spoločné dielo. Je veľa ľudí, ktorí vedú pomenovať svoj odlišný názor, ale už menej takých, ktorí by dokázali druhých spájať, ktorí by ustúpili do úzadia so svojou ambíciou presadiť sa.

Darí sa časopisom *Nové mesto* túto diery vyplniť?

Myslím si, že sú tam ešte veľké rezervy. Skúsenosť dialógu tu je, ale ten dosah nie je až taký výrazný.

Čím to je?

Myslím si, že sme ešte stále nenašli dostatok odvahy vyjsť von. Posledné generálne zhromaždenie Hnutia fokoláre hovorilo opäť o potrebe vyjsť von z pocitu istoty našich skupín, na naše pracoviská, do spoločnosti. A tiež o potrebe byť vhodne pripravení. Takéto vychádzanie von nás totiž vždy preskúša, nakoľko vieme duchovné ambície pretaviť do poctivej práce, učenia sa a rastu.

Istým krokom von by mohlo byť aj prepojenie medzi jednotlivými redakciami vo svete. Ako by mohla vyzeráť budúca spolupráca medzi nimi?

V prvom rade tu vnímame priestor na vzájomnú výmenu myšlienok a obsahu, ktoré môžu byť prínosom a ovplyvňovať život aj v iných krajinách. Ďalšou úrovňou, kde by mohlo dôjsť k prepojeniu, je odborná oblasť, práca s dátami a medzinárodnými indexmi, vytvorenie platformy pre odbornú verejnosť s myšlienkami napríklad leadershipu, s hľadaním odpovedí v zdravotníctve, školstve – toto všetko má ambíciu osloviť aj lídrov na globálnej úrovni. Treťou úrovňou je otázka financovania. Ukazuje sa, že na to, aby bol fundraising úspešný, musí byť riadený cez globálne nástroje, a to je zároveň aj cesta k ekonomickej udržateľnosti *Nových miest*.

„Veríme, že je možné, aby sa ľudia, ostávajúci ľuďmi a profesionálmi vo svojej oblasti, inšpirovali práve víziou bratstva a jednoty v rôznosti a menili tak svet k lepšiemu.“

Tomáš Pavel

Bratské posedenie dvoch miest

Fiktívny, ale vlastne celkom reálny rozhovor *Nového mesta* s *Novým městem*

J sme bratři. Pravdupovediac, vlastne dvojčky, lebo sme sa narodili súčasne. Setkali sme se, abychom si popovídali, jak jde život. Lebo už máme tridsať rokov.

Nové mesto: Ahoj, rado ťa vidím.

Nové město: I já tebe.

Mesto: Počúvaj, keď sme sa rozišli... bolo to po pár rokoch...

Město: Bylo nám šest. Takže jako bychom šli do školy.

Mesto: Ozaj, do školy života. Prvé krôčiky sme robili spolu v Blave, a potom si odišlo do Čiech a ja som zostalo na Slovensku. Ako sa ti darilo?

Město: No to víš, bylo potřeba sehnat někoho, kdo by mě psal, sázel, vyzdobil, vytiskl a také dostal ke čtenářům.

Mesto: No počkaj, počkaj. Veď my, keď sme boli ešte spolu, tak sme chodili po celom Slovensku i Česku.

Město: Promiň, to máš pravdu, vlastně jsme si jen čtenáře rozdělili. Ale muselo jsem najít někoho, kdo to mohl dělat u nás. Ale víš, co je zajímavé? Já se dostanu sem-tam i na Slovensko. Vážně. Čtou mě tam a přý i rádi.

Mesto: No a ja zasa, keď sme otvorili portál nm.sk...

Město: Já vím – a tak trochu i závidím – vím, že ho čte mnoho lidí od nás.

Mesto: A nielen to, i kdekto po svete.

Město: No, jsi dobré. A vážně ti to přeju.

Mesto: Ale ako sa ti inak darí?

Město: Dobře. Problémy teď nechme stranou – ne, že by nebyly, ale nejsou podstatné. Vlastně,

když se tak ohlédnu, bylo těch 30 let docela pestrých. Vlastně jsem mělo i štěstí, že bylo na co navazovat. Myslím na těch šest společných let. Takže i když jsem tak trochu začínalo, dětské nemoci jsem už mělo za sebou.

Mesto: No ja som vlastne iba pokračovalo. A tiež to bolo celkom pestré.

Město: Jasně, tobě se podařilo se i dost zprofesionalizovat. V redakci pracují vystudovaní novináři, máte webový portál...

Mesto: No, len sa nerob, však i pre teba dnes píšu aj študenti a absolventi novinárskych škôl...

Město: To je pravda, jen je to stále spíš na dobrovolnické bázi. Ale nechci si stěžovat. Mnohem víc mě zajímají čtenáři – kvůli nim přeci jsme. Co z tebe nejraději čtou?

Mesto: Keď som sa v počiatku zaujímalo, čo ľudia v časopise čítajú ako prvé, ich najčastejšia odpoveď bola: Slovo života a skúsenosti. A myslím, že to tak je stále.

Město: Myslím, že i u nás...

Mesto: A potom je to rubrika Zo života – ako sa kde žije.

Město: U nás jsou to například rubriky – Člověk v dnešní době, takový profilový článek, většinou rozhovor... a pak Posezení s..., rozhovor s člověkem konkrétní profese. Vlastně by se dalo říct, že je to také povídání ze života. Zkrátka zkušenosti.

30 JUBILEJNÝ ROČNÍK NOVÉHO MESTA

Mesto: No dobre, a aké sú tvoje osobné skúsenosti?

Město: Když se tak ptáš, hned se mi vybavila jedna lékařka, se kterou jsme otiskli rozhovor. Ona není věřící, tak si nejprve vypůjčila pár mých čísel a přečetla si je – aby věděla, co ji asi čeká. A když s ní šli dělat ten rozhovor, zjistili, že časopisy položila v čekárně na stolek – pro pacienty. A nejen to, prý je dávala přečíst i svým přátelům.

Mesto: A mne zasa utkvela skúsenosť istej mojej bývalej redaktorky: „To, čo je pre mňa najvzácnejšie, to sú vybudované vzťahy. A to nielen v redakčnom tíme, ale najmä s čitateľmi. To je niečo, čo si ponesiem celý život v srdci ako čitateľskú rodinu.“

Město: Jeden člen hnutí, s ktorým jsme udělali rozhovor, mi napsal: „Měl jsem skypeový dialog se sourozenci – povídali jsme o všem možném a najednou bratr říká, že četli můj rozhovor v Novém městě. To mě zaskočilo, protože já jsem se neodvážil do rodiny časopis přinést. My žijeme každý trochu jinak. Druhý bratr rozhovor chválil, že je prý srozumitelný pro široké publikum... A sestra pak dodala, že si zaplatili předplatné. To mě dostalo! Nevěřil bych, že může dojít k takovému sblížení...“

Mesto: Naozaj pekné. Mne sa zase ozval jeden čitateľ z Nemecka, že sa mu páčia zaujímavé články, obsahom ktorých je celé spektrum problematiky nášho života, aj kresťanského, ale aj spoločenského. Vzhľad časopisu je podľa neho moderný, veľmi oslovujúci. A tak ďalej, a tak ďalej... Veľmi si cení aj webový portál... No čo ma naozaj potešilo – Novému mestu sa vraj podarilo vyjsť z čisto kresťanského priestoru a otvoriť sa celej spoločnosti, a pritom nepoprieť svoju kresťanskú identitu.

Město: Hm, víš, co je zajímavé? Že si dost ceníme, když dokážeme jaksí vyklouznout ze škatulky tradičního pohledu na křesťanské médium. Já se o to také snažím. Zkrátka – budovat jednotu s každým.

Mesto: Potrebne je však tiež povedať, že nie každému to tak úplne vyhovuje. Ale čo s tým narobíme, však?

Město: Rozumím. Ano, i u nás už jsme zachytili občas pozdvihnuté obočí, ale jsem rádo, že mohu být tak trochu mostem mezi těmi dvěma světy – věřících i těch jinak věřících.

Mesto: Citujem – „Práve mi prišlo nové číslo časopisu, vrhla som sa naň s veľkou dychtivosťou. Viete, ja tie vaše články používam nielen

na svoju duchovnú formáciu, ale aj ako zdroj informácií pre svoje rozhovory a diskusie nielen s priateľmi vo farnosti, ale aj s kolegami napríklad na pracovisku. V oboch prípadoch to má veľký ošoh.“

Město: Tak, už jsme se chválili dost, jsem z toho trochu nesvé...

Mesto: No to sú tie naše skúsenosti, nie?

Město: Máš pravdu. A taky mám radost, tedy nevím, jak je to na Slovensku, že jsme těch třicet let vydrželi. V Česku se v devadesátých letech narodilo velké množství různých duchovních periodik, ale jen málokterá vydržela dodnes.

Mesto: A nielen to... okrem nášho webového portálu sa uvažuje aj o akomsi mediálnom dome. Aj ty si sa pekne vyfarbilo, ale hlavne tie vaše špeciály. Najmä k odchodu kardinála Vlka a k päťdesiatemu výročiu Hnutia fokoláre. To malo veľký ohlas aj u nás. Skrátka, rastieme...

Město: Vlastně je moc pěkné, že i když jsme se rozdělili, tak o sobě pořád víme, sledujeme se... A taky se tak trochu zase sblížíme.

Mesto: Možno sa časom podarí aj viac spolupracovať.

Město: Tak to bych opravdu rádo. Hele, tak se měj a drž se.

Mesto: Aj ty, držím ti palce. A dovi...

Peter Volek

Posolstvo encykliky pápeža Františka *Fratelli tutti*

Prvá časť

Pápež František sa vo svojej encyklike *Fratelli tutti*, ktorú podpísal v Assisi 4. októbra 2020, inšpiroval sv. Františkom, najmä jeho návštevou sultána al-Malika v Egypte, a dokumentom *Fratellanza umana* (O ľudskom bratstve), ktorý podpísal v Abú Dabí 4. februára 2019 spolu s veľkým imámom mešity Al-Azhar Ahmadom Al-Tayyebom. Je to jeho druhá sociálna encyklika po encyklike *Laudato si'*.

V tejto encyklike, ktorá má osem kapitol, navrhuje podľa vzoru sv. Františka lásku ku každému človeku, čiže univerzálne bratstvo. Môžeme to vidieť aj ako cestu k jednote. V tejto prvej časti si všimneme prvé štyri kapitoly.

V prvej kapitole si všíma nedostatky a zlá súčasnej doby a stručne navrhuje návod na ich riešenie. Medzi najväčšie zlá patria nové vojnové konflikty, kultúrna kolonizácia, ustupovanie od cesty k zjednotenému a spravodlivému svetu, demografická kríza v bohatých krajinách, osamelosť pri pandémie, nerešpektovanie ľudských práv, novodobé otroctvo a obchodovanie s ľuďmi, mafia, veľká chudoba, pandémia COVID-19, problémy migrantov, obmedzovanie reálnej komunikácie jej nahradením cez sociálne siete s jej nebezpečenstvami. Potrebujeme vytvoriť nové bratské medziľudské vzťahy, čo nazýva slovom „my“. Určité pozitívne znaky pomoci sa objavili aj v nedávnom čase, čo povzbudzuje k nádeji.

V druhej kapitole navrhuje pápež František podklad na riešenie súčasných negatívnych javov, je ním evanjeliový príklad milosrdného Samaritána (Lk 10, 29-37), je to príklad, ako obnoviť svet. Máme napodobňovať tohto milosrdného Samaritána. Máme začať zdola, pri konkrétnej veci, pozývať aj iných, aby sme boli viacerí, my. Pápež sebakriticky nezabúda ani na to, že aj Cirkev dlho bola príliš tolerant-

ná k veľkým zlám. Potrebovala veľa času, aby odsúdila otroctvo a rozličné formy násillia. To má robiť aj dnes, napríklad má odsúdiť násillný nacionalizmus aj v katechéze.

Preto sa máme otvárať druhým, tvoriť otvorený svet, ako nás k tomu vyzýva pápež v tretej kapitole. Východiskom je určenie človeka k bratstvu z konštitúcie Druhého vatikánskeho koncilu *Gaudium et spes* (Radosť a nádej): Človek sa dokáže rozvíjať iba v nezištnom sebaobetovaní (GS 24). Sme stvorení pre lásku k druhým ľuďom. Tie vzťahy sa však nemajú obmedziť iba na malú skupinu alebo blízku rodinu. Máme byť otvorení pre všetkých skutočnou láskou (1 Kor 13, 1-13), najmä pre tých, ktorí sú na periférii.

Dynamika jednoty s druhými ľuďmi je podmienená opravdivou láskou. Skutky lásky vyplývajú z jednoty s blížnym, ktorá pokladá druhého za hodnotného. Pápež si všíma aj myšlienky francúzskej revolúcie vyjadrené v heslách sloboda, rovnosť, bratstvo, ktoré chce naplniť novým obsahom najmä cez prehĺbenie chápania bratstva. Bratstvo vedie k dialógu, pravá sloboda sa zameriava na uskutočňovanie lásky, chápanie

„Potrebujeme vytvoriť nové bratské medziľudské vzťahy, čo nazýva slovom „my“.“

ako sebaobetovanie, ako uskutočňovanie bratstva, ako pomoc tým, ktorí sú na periférii. Rovnosť sa dosahuje kultivovaním bratstva. Pravá rovnosť nie je iba vo všímaní si seberovných, ale v úsilí o vytváranie rovných z tých, čo sú na periférii. Tie periférie majú rozličnú podobu. Nachádzajú sa aj „blízko nás, v centre mesta alebo vo vlastnej rodine“. Potrebujeme sa učiť existenciálnej otvorenosti lásky, všímať si tých, ktorí nepatria do môjho sveta záujmov, hoci sú mi nablízku. To sú tí, ktorí sú ignorovaní, ktorí možno majú všetky doklady, a predsa sa cítia cudzincami vo vlastnej krajine. Medzi nich môžu patriť ľudia so zdravotným postihnutím alebo niektorí starí ľudia, ktorí sú aj pre zdravotné postihnutie vnímaní ako záťaž. Každý človek má právo dôstojne žiť a integrálné sa rozvíjať. Každému prináleží dôstojnosť ľudskej osoby. Pomocou na jej zveľadovanie môže byť aj presadzovanie morálnych hodnôt vo verejnom živote, v odovzdávaní hodnôt vo výchove v rodinách, v kultúre a spoločenských komunikačných prostriedkoch, v podporovaní solidarity, v podpore

a služby krehkým a trpiacim, v boji proti štrukturálnym príčinám chudoby, čiže v angažovanosti sa vo verejných a sociálnych úlohách. Prednosť má spoločné užívanie stvorených dobier a súkromné vlastníctvo je len sekundárne prirodzené právo. Preto je oprávnené napríklad vyvlastnenie pozemkov pre stavbu diaľnice či železnice. Rozvoj sa nemôže obmedziť na obohacovanie sa niektorých. Právo na slobodu podnikania nemôže byť nad právami národov a dôstojnosťou chudobných. Každý národ má umožniť rozvoj jednotlivcov. Práva niektorých národov sú hatené veľkými dlhmi. Dlhy sa majú splatiť, ale nesmú ohroziť existenciu a rast krajín. Možné je túžiť po planéte s prácou pre všetkých. To je cesta mieru.

Vo štvrtej kapitole sa zaoberá otvorenosťou srdca pre celý svet. Najprv si všíma jednu veľkú skupinu ľudí na periférii, migrantov. Každý človek má právo vybrať si miesto, kde sa môže naplno realizovať ako osoba. Voči migrantom odporúča postup, ktorý spomenul už aj predtým: prijať, chrániť, podporovať a integrovať. Migrantom

treba zabezpečiť bezpečné koridory, ubytovanie, slobodu pohybu a náboženskú slobodu, maľoletým ochranu a vzdelávanie. Treba oceniť vlastný národ, ale aj viesť dialóg s inými kultúrami.

„Potrebujeme sa učiť existenciálnej otvorenosti lásky, všímať si tých, ktorí nepatria do môjho sveta záujmov, hoci sú mi nablízku.“

Maurizio Gentilini

Laik je kresťan

1920
Chiara
Lubichová
2020

*Laik je kresťan.
Ako taký je
nasledovníkom
Krista a jeho
evanjelia. Preto
musí naplno žiť
to, čo od neho
Ježiš chce,
a predovšetkým
sa snažiť rozšíriť
Božie kráľovstvo
a vytvárať
spiritualitu Cirkvi.*

Chiara Lubichová bola zakladateľka a prvá prezidentka Hnutia fokoláre, ako aj plodná autorka. Pri stom výročí jej narodenia (1920) si prejdeme niektorými dôležitými etapami Chiarinho života.

Roky 1984 – 1988

Vzťah Chiary Lubichovej s Jánom Pavlom II. Riadenie Diela. Gen 4

V západnom svete je polovica osemdesiatych rokov minulého storočia obdobím, ktoré sa vyznačuje ekonomickým a sociálnym rozvojom, poznačeným optimizmom a dôverou. S ukončením studenej vojny sa ekonomika stáva globálnou a znižuje sa suverenita národných štátov a autorita OSN. V roku 1986 spôsobila nehoda v černobyľskej jadrovej elektrárni prehodnotenie environmentálneho povedomia na celom svete. O tri roky neskôr pád Berlínskeho múru ponúka krehkú ilúziu o budúcnosti prosperity a demokracie podľa západného modelu. Začína sa takzvaná „digitálna revolúcia“, pričom dozrieva vedomie jednoty v zámere s ľudstvom.

V tom istom období dosahuje činnosť Chiary Lubichovej ako promotorky spirituality jednoty nevidanú intenzitu. Väčšina kresťanských vyznaní a predstaviteľov veľkých svetových náboženstiev ju uznáva za náboženskú vodkyňu. O jej angažovanosti v prospech mieru a univerzálneho bratstva svedčia mnohí vládni činitelia, hlavy štátov a predstavitelia medzinárodných organizácií. S hnutím, ktoré založila, nadväzujú plodné vzťahy dialógu a spolupráce v humanitárnej a kultúrnej oblasti. Hnutie fokoláre prináša svoje svedectvo takmer do všetkých krajín sveta. Jednotlivé vetvy hnutia organizujú pravidelné medzinárodné podujatia – Genfest, Familyfest, Superkongresy –, kde možno zakúsiť atmosféru jed-

ného ľudu. V tomto období ide o početné akcie, ktorých dosah je veľký.

Je to tiež výsledok používania rozmanitých možností vysielania do éteru, po ktorom nasleduje rozvoj technológie a kultúry komunikácie.

V súlade s pontifikátom (a pravdepodobne so spoluúčasťou) a s mediálnou autoritou Jána Pavla II. sa pri týchto udalostiach využívajú najmodernejšie formy vysielania, napríklad satelitný prenos. V roku 1984 založila Chiara hnutie Gen 4 určené deťom, ako symbol upriamenia hnutia do budúcnosti.

Pri návšteve Medzinárodného centra Hnutia fokoláre v Rocca di Papa 19. augusta 1984 Ján Pavol II. hovorí o Chiarinej duchovnej skúsenosti ako o „radikalizme, ktorý objavuje hĺbku lásky a jej jednoduchosť, odkrýva všetky potreby lásky v rôznych situáciách a vždy sa snaží, aby táto láska zvíťazila za každých okolností, pri akejkoľvek ťažkosti“. Táto definícia odkazuje na viacerozmernosť duchovnej skúsenosti: v kontemplácii sa upriamuje nahor, je obdarená duchovnou hĺbkou a horizontálne sa rozvíja vo vzťahu a v spoločenstve s blížnym. Počas audiencie 23. septembra 1985 sa Chiara pýta pápeža, či schvaľuje predpoklad, aby prezidentkou Máriinho diela bola vždy žena. Pápež má okamžitú odpoveď: „Prečo nie. Ba dokonca je to krásna vec!“ Táto norma, ktorá mala byť zahrnutá v stanovách hnutia schválených v roku 1990, je dôkazom bratskej harmónie medzi pápežom a Chiarou, najmä pri uskutočňovaní modelu Cirkvi ako spoločenstva, ktorý obaja milujú a stelesňujú. V roku 1985 bola Chiara vymenovaná

Foto: Città Nuova

1984: Ján Pavol II. na návšteve sídla Hnutia fokoláre v Rocca di Papa (Rím).

za členku Pápežskej rady pre laikov a zúčastnila sa na mimoriadnej synode k dvadsiatemu výročiu Druhého vatikánskeho koncilu. Vďaka duchovnému osvieteniu, ktoré mala v štyridsiatych rokoch minulého storočia, cez vnútornú intuíciu a následnú realizáciu Chiara predbehla dobu v definovaní mnohých znakov postavy a úlohy laikov v Cirkvi a vo svete. Hnutie fokoláre pred a po koncile ponúka Cirkvi dedičstvo naplnené skúsenosťou a „múdrostou“, ktoré je cenné pre rozvoj teológie laikov. V príhovore z decembra 1986 Chiara ponúkne svoju vlastnú víziu o laikoch so svojou obvyklou schopnosťou podať veci súhrnne: „Môže sa to zdať ako Kolumbovo vajce: laik je kresťan. Ako taký je nasledovníkom Krista a jeho evanjelia. Preto musí naplno žiť to, čo od neho Ježiš chce, a predovšetkým sa snažiť rozšíriť Božie kráľovstvo a vytvárať spiritualitu Cirkvi. Pretože má možnosť byť uprostred sveta, prinášať tam svetlo evanjelia a všetko ním naplňať.“

Blíži sa VII. generálne zhromaždenie synody biskupov, ktoré sa má venovať téme „povolania a poslania

laikov v Cirkvi a vo svete“. Následne vychádza exhortácia Jána Pavla II. *Christifideles laici*. Chiarino zamyslenie o Ježišovi Opustenom vychádzajúce z charizmy jednoty je zrelým príspevkom. Pre človeka je ťažké nasledovať Ježiša na Kalvárii. Jedine tam ho však môže poznať úplne. Výkrik prichádzajúci z kríža osvetľuje perspektívu, ktorá je už prítomná v modlitbe Izraela (Žalm 22), ktorá ohlasuje opustenosť od Boha, ale zároveň verí v jeho prísľub a zmluvu, čím prevláda zmysel pre vzťah a dôvody pre nádej. Chiarina intuícia nájde miesto v Magistériu Cirkvi u Jána Pavla II. v apoštolskom liste *Salvifici doloris*, uverejnenom 11. februára 1984. Bolo potrebné dospieť až na koniec „krátkeho storočia“ – so všetkými jeho úspechmi a hrôzami –, aby sme plne uznali, že vrchol ľudskej bolesti sa dosahuje v Kristovom utrpení, aby sme tento rozmer prepojili s úplne novou dimenziou, láskou. Láska, ktorá tvorí dobro, vyťažiac ho aj zo zla: „Kristov kríž sa stal prameňom, z ktorého vyviera živá voda“ (SD 18). Z tajomstva vtelenia k tajomstvu Ježiša Opusteného: počas telefo-

O jej angažovanosti v prospech mieru a univerzálneho bratstva svedčia mnohí vládni činitelia, hlavy štátov a predstavitelia medzinárodných organizácií.

nického spojenia s Hnutím fokoláre 21. júna 1984 Chiara použije príznačný obraz, ktorým nás pozýva „vybrusovať Kristovu podobu v sebe“.

Laička ako my

Mária, laička ako my, zdôrazňuje, že podstata kresťanstva je láska a že aj kňazi a biskupi, aby takí boli, musia byť najprv pravdivými kresťanmi, živými ukrižovanými, tak ako Ježiš, ktorý založil svoju Cirkev na kríži.

Mária, zdôrazňujúc v Cirkvi zásadný aspekt lásky, ktorá ju robí „jedno“, predstavuje svetu Kristovu nevestu, po akej Ježiš túžil a ktorú všetci ľudia dnes očakávajú: usporiadaná láska, láska majúca v sebe poriadok. Len vyzdvihnutím tohto jej základného aspektu Cirkev dnes môže dôstojne plniť funkciu kontaktu a dialógu so svetom, ktorý sa neraz menej zaujíma o hierarchiu, ale je citlivý na svedectvo lásky v Cirkvi, duši sveta.

Chiara Lubichová, *Dottrina spirituale, Città Nuova, 2006*

Ezio Aceti

Osoba

V minulom čísle sme sa nastavili tak, že chceme mať slobodné srdce, aby sme sa mohli vydať po ceste výchovy. Zároveň sme konštatovali, aké dôležité je zanechať predsudky, ktoré máme v hlave. Skôr ako sa oboznámime s pravidlami vývinu každého dieťaťa, pristavme sa v tejto etape pri antropologickom pohľade na osobu a položíme si otázku: „Prečo sme na svete? Ako sme stvorení?“

„Vieme, že mnohí majú sklon oddeľovať telesnú rovinu od nadprirodzenej, ktorá predstavuje obraz božského v nás. V skutočnosti to však tak nie je.“

Pozorovanie ľudskej bytosti vedie k jednoduchým a jasným úvahám:

- Prvým zamyslením je, že nikto z nás nestvoril samého seba. Každý pochádza od „Nieкого iného“. Môžeme povedať, že každé stvorenie sa zrodilo z lásky a vyvíja a realizuje sa z lásky. Bez ohľadu na okolnosti, ktoré umožnili stretnutie chromozómov, samotná skutočnosť existencie je mimoriadnym dobrodružstvom, ktoré nám bolo dané v slobode daru a v nezištnosti lásky.
- Pri druhom zamyslení dospejeme k tomu, že nie je možné vytýčiť hranice jednotlivých konštitutívnych zložiek osoby, pretože by sme riskovali, že ich identifikujeme ako priestor štruktúrovaný do niekoľkých dimenzií. No nie je to tak. Možno najlepším spôsobom, ako priblížiť štruktúru človeka, je použiť obraz zmesi, kde sa rôzne zložky alebo jednotlivé dimenzie navzájom prelínajú a podmieňujú.

Táto interakcia však nie je náhodná, ale je organizovaná a citlivá na vonkajšie aj vnútorné podnety.

Pre zjednodušenie a lepšie pochopenie rôznych rovín, ktoré tvoria človeka, pripomeňme si, čo naznačuje svätý Pavol vo svojich apoštolských listoch. Pre svätého Pavla je každá osoba živým, vedomým telom. Ľudia nie sú duše, ale živé a mysliace telá. Pre Pavla je človek stvorený z tela, krvi a tiež ducha.

Vieme, že mnohí majú sklon oddeľovať telesnú rovinu s jej vlastnými organickými a fyzickými obmedzeniami od nadprirodzenej roviny v človeku, ktorá predstavuje obraz božského v nás. V skutočnosti to však tak nie je.

Telo je určené zemi a bude prežiarené Duchom a pretvorené. A preto má každé telo nesmiernu hodnotu. Aj človek, ktorý je najviac kompromitovaný vo svojej telesnosti, napríklad ťažko postihnutý človek, má rovnakú dôstojnosť a je rovnako dôležitý ako krásna modelka, pretože je obývaný duchom, ktorý mu plne priznáva jeho ľudskosť.

Keď povieme, že sme stvorení z prachu a hliny, hovoríme pravdu; rovnako je pravdou, keď hovoríme, že nás preniká osvetľujúca energia ducha. Táto skúsenosť, ktorá sa odohráva v priebehu času, sa začína hlinou zeme s vlastnými zákonmi. Preniknutá duchom je predurčená byť darom ponúkajúcim sa všetkým. V hĺbke duše cítime, že táto nezištná skúsenosť života je nám daná, aby sme ju prežívali spolu s ostatnými, a završuje sa vo vzájomnom spoločenstve.

Pozrime sa v krátkosti na štruktúru osoby:

Telo: Každý z nás má telo, alebo lepšie povedané, je telom s presne danými fyziologickými a morfológickými vlastnosťami, ktoré určujú našu fyzickú jednotu.

Veda nás učí, že naše somatické vlastnosti dostávame ako de-

dičstvo prostredníctvom genetickej výmeny zo strany matky a otca. Práve preto sme si s rodičmi takí podobní, no zároveň aj odlišní. Ďalším znakom nášho tela je skutočnosť, že medzi rôznymi zložkami existuje jednota a vzájomná závislosť. V skutočnosti môže kostra, svalstvo či tráviace ústrojenstvo fungovať, iba ak sú navzájom úzko prepojené, čo dokazuje, že každý orgán je zameraný na niečo iné, čo je však v službe celému telu. Všetko nás presviedča o tom, že štruktúru nášho tela možno prirovnať k harmonickej symfónii orgánov, aparátov, kde každý svojou vlastnou funkčnou hudobnosťou umožňuje život toho druhého. Medzi všetkým, od najmenšej mikroskopickej bunky až po väčšie časti tela, existuje nepretržitý vzťah.

Psyché alebo duša

Slovo *psyché* pochádza z gréckeho *psyche*, slovo označujúceho dych. V klasickej tradícii sa *psyché* najskôr stotožňuje s prvou a najdôležitejšou životnou funkciou, s dychom. Slovo má neskôr sklon čoraz viac zodpovedať viac či menej dematerializovanému konceptu „duše“. V priebehu času však tento pojem čoraz viac nadobúdal význam spojený s vyššími funkciami nezávisle od telesného a hmotného rozmeru.

Ide o tie mozgové, emočné, afektívne a vzťahové funkcie, ktoré nám umožňujú porozumieť, osvojiť si všetky podnety, skúsenosti, pocity spojené so životom. Preto je možné definíciu zjednodušiť a pod pojmom psychika rozumieť sídlo ľudskej energie vyjadrenej v emóciách, pocitoch, citoch, ktorými osoba okamžite reaguje na okolie a vyjadruje svoje vnútro. Je tiež sídlom nálady, charakteru, jednoducho všetkého, čo sa týka emocionálneho či vzťahového citenia.

Niektorí vedci sa domnievajú, že psychika sa rozširuje smerom k nášmu fyzicko-materiálnemu aspektu, a potom hovoríme o duši telesnej/fyzickej, alebo na druhej strane k transcendentnej a nemotnej, a v tom prípade sa nazýva duša duchovná. V skutočnosti sú vzájomná závislosť, jednota a rozdielnosť aspektmi každého človeka.

Svedomie

Svedomie je vnútorná prítomnosť Božej iskry, ktorá v prepojení tela a psychiky plní regulačnú a vedúcu funkciu. Je to sídlo dobra a schopnosti rozlišovať dobro, medzi tým, čo je pekné a dobré. Predstavuje vitálnu energiu každého človeka, ktorá osvetľuje realitu a vedie k realizácii osoby.

Veľký francúzsky jezuita Michel de Certeau (1925 Chambéry – 1986 Paríž) hovorí o sídle ducha ako o vnútornom uchu, ktoré je schopné počuť hlas svedomia. Pokiaľ ide o zmysel života a osoby, život podľa svedomia alebo proti nemu má dosah aj na ľudskú psychiku a tiež na telo. Svedomie je úzko spojené s konečným cieľom plánu lásky, ktorý je vpísaný do každého z nás a do všetkého. Je to zámer, ktorý vedie ľudí k jednote, ku skutočnému ľudstvu. Toto tretie ucho prítomné v každom z nás je preto uschopnené, aby zachytilo hlas Ducha Svätého, tretej osoby Trojice, a aby súčasne človeka privádzalo k tomu Božiemu, nadprirodzenému, čo úzko súvisí s osobnou realizáciou každého človeka. V ľudskom duchu už sídli svedomie, ale pre hriech a pre ustavične prebiehajúce stvorenie je stále obmedzené, zahmlené a v hlbokom stonaní má sklon smerovať k svojej plnej realizácii, osvieteniu. Samozrejme, ani ľudský duch nič nezmôže proti slobode človeka, slobode, ktorej sa prispôbuje aj Boh.

„Svedomie je úzko spojené s konečným cieľom plánu lásky, ktorý je vpísaný do každého z nás.“

JUBILEJNÝ
ROČNÍK
NOVÉHO
MĚSTA

Marie Slavíková

*Napojit' sa na
Boha v bežných
situáciách*

📷 Ladislav Bušek

Rozhovor s mladými manželmi Martou a Lukášom Hanušovskými z Brna som viedla u nich doma. Dali mi pocítiť živú, radostnú i pokojnú atmosféru. Som rada, že si aj pri starostlivosti o troch malých synov, Matúša (5), Damiána (3) a Benedikta (1), na naše rozprávanie urobili čas.

Možno najprv k vašej profesii...

Marta: Profesiou som prekladateľka z taliančiny a francúzštiny, momentálne na materskej dovolenke. Ako mi pribúdajú deti, ubúda kontakt s prekladmi, pretože rôzne zákazky musím odmietať. Verím, že až sa deti viac osamostatnia, tak sa k tomu zase vrátim.

Lukáš: Ja pracujem v informatike. Konkrétne som pracoval pre spoločnosť EmbedIT/Homecredit vo vývojovej divízii. Študoval som však niečo úplne iné, bioinformatiku a cheminformatiku na Prírodovedeckej fakulte. Bolo to viac vedecky zamerané na prácu s počítačovými softvérmi, ktoré vyhodnocujú rôzne dáta. Nastúpil som aj na doktorandské štúdium, ale to som najmä z časových dôvodov predčasne ukončil. Teraz som nastúpil do novej práce vo firme Red Hat, čo je pre mňa splnený sen, pretože sa posúvam viac do výskumu a vývoja.

Ako sa vám darí sklbiť prácu, rodinu a odpočinok, bez ktorého to asi tiež nejde?

Lukáš: Občas je to veľmi ťažké. Zistil som, že je pre mňa dôležitý pohyb. K tridsiatym narodeninám som dostal bicykel, rád na ňom jazdím do práce. Vo voľných chvíľach po práci Marta potrebuje pomoc s deťmi a v domácnosti, preto by som asi nenašiel viac času na seba a šport. Tiež ma nabíja pravidelná modlitba v tichu a adorácia. Obom nám s Martou pomáha, že máme aj počas týždňa zaradenú do programu svätú omšu s celou rodinou – chodíme na stredajšie detské

bohoslužby u františkánov v Husoviciach.

Marta: Ja sa snažím vstávať o niečo skôr ako chlapci, aby som mala čas na modlitbu a mohla sa naladiť na Boha, deti i manžela. Tiež mám čas pre seba, keď raz týždenne chodím na angličtinu (konverzačný klub). Vedú to Američania z protestantskej misie. Som veľmi vďačná, že mám nejakú aktivitu bez detí a nemusím chvíľu myslieť na žiadne povinnosti.

Už sme sa toho trochu dotkli... Aké máte koníčky a čomu sa venujete vo voľnom čase?

Marta: Máme veľa spoločných záujmov. Páči sa nám chodiť po horách, spoločne cestujeme a spoznávame nové kraje. Máme radi hudbu, keď to ide, chodievame na operu. A tiež si doma púšťame kresťanské piesne chvál. To nám pomáha napojiť sa na Boha v bežných situáciách. Tiež nás zaujíma história a máme radi šport, trebárs lyžovanie.

Lukáš: Piesne chvál, o ktorých hovorila Marta, považujeme za formu modlitby. Hocikedy človek pri iných povinnostiach na dlhé rozjímanie nemá silu, ale toto je výborná vymoženosť. A k mojim koníčkam – hral som hokej i futbal, jazdím na bicykli, lyžujem... Aj keď teraz s deťmi je zložitejšie si na to nájsť čas.

Žijete z viery. Ako sa vám darí odovzdávať ju deťom?

Marta: Obaja pochádzame z veriacich rodín. Deťom sa snažíme odovzdať hlavne lásku. Zároveň využívame rôzne rituály, napríklad modlitbu pred jedlom a večernú modlitbu. Deti pri tom niekedy robia psie kusy, ale veríme, že si z toho niečo odnesú. Čítame im z Biblie a Matúško už chodí medzi deti, kde majú náboženskú výchovu hravou formou. A, samozrejme, tiež chodíme na omšu.

Čo pre vás znamená spoločenstvo? Ako sa postupne vyvíjalo a premieňalo vaše miesto v Hnutí fokoláre?

Marta: Ja som hnutie spoznala najmä vďaka Lukášovi. Predtým som ho poznala skôr z počutia. Pozval ma na stretnutie so Slovom života a postupne sa mi snažil vysvetliť, v čom spočíva táto spiritualita. Plne som to pochopila, až keď sme išli na školu Nových rodín¹, kde som sa zakúsila tak intenzívne, že som sa pre to rozhodla a pochopila, že je to aj moja cesta.

Po tejto škole sme sa potom trochu viac zapojili do života brnianskeho spoločenstva.

Lukáš: Pochádzam z Bratislavy a moji rodičia sa tam angažujú v hnutí. Keď sme boli malí, pomáhali organizovať stretnutia pre deti. Po birmovaní a oslave mojich 18. narodenín som prežíval polročné temno vo viere. V tom čase moji rodičia chodili na taliančinu k talianskemu fokolárinovi Taninovi Minutovi. Spýtali sa ma, či nemám tiež záujem. Začal som chodieť s nimi. Tanino sa mi potom venoval aj ako lektor latinčiny a jazdieval som za ním rovno po škole. Boli to krásne a nezabudnuteľné chvíle rozhovorov. Spätne si uvedomujem, že ma ľudsky fascinoval a bol mojim vzorom. Vďaka tomu som sa rozhodol ísť na tri mesiace do Nemecka na formačnú školu pre mladých. Bolo to pre mňa silné svedectvo. Spoznal som tam veľa dobrých ľudí a viac som sa priblížil k Bohu. Po návrate som sa viac zapájal do hnutia, s kamarátom sme viedli stretnutia dospelujúcej mládeže. Keď som odišiel študovať do Brna, aj tam som nadviazal kontakty s ďalšími mladými a istý čas som sa podieľal na vedení spoločenstva so Slovom života. Tiež som sa spoznal s Martou. Keď sme sa vzali, išli sme na školu Nových rodín, čo nás pozitívne ovplyvnilo, ako už povedala Marta.

Organizovali ste októbrové mariapoli na Velehrade, trojdňové stretnutie Hnutia fokoláre. V čom to bolo obohacujúce a v čom, naopak, náročné?

Marta: V začiatkoch príprav sa nám narodil Beni, tak som sa držala skôr v pozadí. Lukáš sa staral viac o praktické organizačné veci a ja som mu robila zázemie. Snažila som sa s ním vytvárať jednotu a nastavovať mu zrkadlo v praktických rozhodnutiach. Bolo to náročné. Keď bol Lukáš na nejakom stretnutí alebo niečo zaistoval, tak mi doma chýbal. Úžasnosťou však bolo, koľko ľudí nám s organizáciou nadšene pomáhalo. Celé mariapoli potom bolo prežitie v láske a radosť a vytvorili sa dobré vzťahy. Tým to pre mňa bolo veľmi obohacujúce. Nosná myšlienka, súvisiaca s hlavnou témou stretnutia, bola otvoriť sa Duchu Svätému.

Lukáš: Ja som mal na starosti celú koordináciu. Vznikalo to však postupne. Rok pred mariapoli sa už o organizácii tohto podujatia hovorilo. Spýtal som sa, či by sme mohli nejako pomôcť. Keby som dopredu vedel, čo ma čaká, tak by som do toho možno nešiel (smiech). Bola to pre mňa však silná uzdravujúca skúsenosť s Pannou Máriou. O všetko, čo som mal v hlave, za čo som sa modlil, som sa podelil s Martou a z toho vychádzali konkrétne rozhodnutia. Inšpirovali sme sa tiež manželskými stretnutiami v Kroměříži, ktoré usporadúva YMCA. Ide o stretnutia, kam sme predtým tiež chodievali. Veľa mi pomáhal celý organizačný tím, pretože mali veľké skúsenosti. V tíme bola skvelá atmosféra a dobre sa nám spolupracovalo. Za to všetko som veľmi vďačný. Cítil som z ich strany rešpekt, aj keď som bol najmladší.

Najdôležitejšia skúsenosť však bola duchovná – spolupráca s Božou Matkou a s Duchom Svätým. Času a síl bolo menej, ale aj tak som všetko stihol v rámci možností včas.

Uvedomil som si, že Boh netrestá to, že človek nemá dostatok síl. Na mieste som potreboval niečo doriešiť a vždy sa našiel niekto, kto mi pomohol. Nešlo o to zorganizovať stretnutie, kde sa ľudia najedia a vyspia, ale aby sa stretli s Bohom. A to bola nadľudská úloha, o ktorú sa postaral Boh.

Áké máte plány do budúcnosti?

Obaja: Lukáš zmenil prácu a presťahovali sme sa do väčšieho bytu. Časom plánujeme stavať dom na dedine neďaleko od Brna. Kúpili sme si nové auto, tak chceme podniknúť výlety s prenocovaním v ňom. A nášho najstaršieho Matúša chceme naučiť lyžovať. Asi sa to dá zhrnúť takto: hľadáme svoju cestu a snažíme sa žiť naplno prítomný okamih.

Čo vám robí v živote radosť?

Marta: Každé ráno mi urobí radosť úsmev najmladšieho Beniho a celkovo naše deti, ktoré sú takými vyznávateľmi lásky. Potom tiež hrniec kávy a možnosť zísť si do prírody. Nedávno sme boli šplhať na lezeckej stene, v budúcnosti to asi bude šport našej rodiny.

Lukáš: To, že mám Martu. Tiež mám radosť z našich detí. Každé z nich je iné a osobité. Som vďačný aj za stretnutie s priateľmi, mám rád dobré jedlo a pohyb. Veľa ráz mi urobia radosť drobnosti, keď sa napríklad stretnem a dám sa do reči s ľuďmi v obchode. Najdôležitejší je však pre mňa pokoj a tiché chvíle strávené s Pánom.

„Tiež ma nabíja pravidelná modlitba v tichu a adorácia. Obom nám s Martou pomáha, že máme aj počas týždňa zaradenú do programu svätú omšu s celou rodinou.“

¹ Hnutie nové rodiny vzniklo v roku 1967 okolo fokolarínov žijúcich v manželstve. Jeho životným štýlom je evanjelium aplikované na súžitie manželov, pri výchove detí a pri vytváraní dialógu s inými rodinami. Nové rodiny sa angažujú tiež pri do prevádzaní snúbencov, rodín v ťažkostiach, v adopciách, vrátane adopcie na dialku, a pri presadzovaní pro-life kultúry.

(Nielen) Kaderník s vášňou, radosťou a poslaním

Kaderník a zároveň trvalý diakon Jan Špilar z Brna hovorí: „... s radosťou strihám vaše vlasy, pretože to nie je len jediný spôsob mojej obživy, ale predovšetkým vášň, radosť a poslanie slúžiť v druhých Ježišovi Kristovi, ktorý je pre mňa všetko vo všetkých.“

Využil som Janove služby a potom sa s ním chvíľu porozprával.

Čím si chcel byť?

Chcel som sa oženiť, stať sa kňazom, hercom, smetiárom, tak ako dieťa chce všetko. Už ako dieťa som túžil po Bohu. V šiestich rokoch som sa chcel ženiť a byť ženatým kňazom.

Prečo si sa vyučil za kaderníka?

Už v siedmej triede som vedel, že nemôžem študovať žiadny odbor s maturitou. Komunisti to zablokovali. Zrejme vedeli, že by som chcel ísť ďalej, do seminára. Musel som si zvoliť učebný odbor bez maturity. Ponúkalo sa stolárstvo mimo domova, ale mamička ma nechcela pustiť. Vybral som si kaderníctvo, aby som mohol dochádzať z domu.

Po vyučení si šiel do Národného divadla?

To bola náhoda, hoci nič nie je náhoda, bola to súhra okolností. Do Prahy som nenastúpil do kaderníctva, ale skončil som ako maskér v Národnom divadle. Nechcel som tam ísť, všetko tam bolo sledované ŠtB a hrozilo prezradenie podzemných aktivít. V tom čase nakrúcal Miloš Forman

Foto: Zdeněk Vích

Jan Špilar vo svojom kaderníctve

Hrali sme sa – a ajhľa...

v Prahe Amadea. Pozvali úplne všetkých maskérov, aj tých najnešikovnejších. Dostal som sa tam a stretol sa so šéf-maskérom. Zapáčil som sa mu, mohol som s ním pracovať a líčiť hlavné postavy.

Čo bolo po vojenskej službe?

Vrátil som sa do Brna, pretože ma viac priťahovala duchovná cesta. Rozišiel som sa s dievčaťom. Cestu som hľadal v spoločenstve inšpirovanom Charlesom de Foucauld. Po zákaze som čakal, až mi Boh povie, čo mám robiť. Poslal mi manželku. Stála pred Kostolom sv. Tomáša. Zaujal ma krížik na jej krku, pozrel som sa jej do očí a hneď som vedel, že je to na celý život, ale že to bude ťažké obdobie. Pýtal som sa Boha, čo mám robiť. Stále mi ukazoval, aby som si ju vzal.

V Brne si nakoniec zostal?

Keď som sa oženil, išiel som pracovať do kaderníctva a v roku 1993 som si založil vlastné kadernícke štúdio. A čo duchovná cesta?

Rozhodol som sa pre manželstvo. Cestu duchovného som trochu odsunul. Po desiatich rokoch sa Boh intenzívne ozval. Božie povolanie je neodvolateľné. Diakonát sa mi však zdal príliš „zviditeľňujúci“. Išiel som za biskupom a ten ma odmietol. Skúsil som to znova. Nakoniec ma prijal. Po dvanástich rokoch, keď som sa súčasne pripravoval na maturitu, študoval teológiu a prekonal formáciu, ma v roku 2008 pán biskup vysvätil na diakona. Bol som vyšetrujúcim sudcom na Diecéznom cirkevnom súde a stálym diakonom v Katedrále sv. Petra a Pavla v Brne. Teraz som diakonom v Kostole sv. Michala.

Tam sprevádzaš Duchovné večery pre manželov...

Večery s mottom „Sme jedno a nie je nám to jedno?“ sú určené pre manželov, ktorí chcú prehľbovať svoj vzťah a posúvať sa smerom k vzájomnej jednote.

Tie sa však v čase pandémie koronavírusu nemohli konať. Ako si toto obdobie prežíval?

Citeľne ma zasiahlo. Musel som zavrieť kadernícke štúdio, prepustiť zamestnancov. Ochorel som na covid s ťažkým priebehom. Dodnes sa vyrovnávam s následkami. Ako diakon som nemohol pôsobiť. Mal som pocit, že nemôžem odovzdávať ani vieru, ani vírus. Modlitba sa mi paradoxne celkom darila. Smrti som sa nebál, dokonca som sa na ňu aj tešil. Nakoniec mal pre mňa Boh iné riešenie. Začal som znova, otvoril som kaderníctvo na inom mieste v Brne a som šťastný.

Už prichádza objednaná zákaznička, lúčim sa a ďakujem za rozhovor.

Zdeněk Vích

Nedávno som ako kňaz pripravoval na svadbu istých snúbencov. Boli dobrí, nechali sa (ako jedni z mála) celkom ľahko presvedčiť, že by nebolo márne sa pred svadbou trochu stiahnuť, zmiznúť, a tak si vydýchnuť od predsudobných starostí a trochu sa duchovne pripraviť na prijatie sviatosti manželstva.

Deň pred svadbou sme teda strávili spolu. Že nás prijali sestry vincentky v Kňazskom domove sv. Václava v Starej Boleslavi, síce nie je to podstatné, avšak vytvorili sa tým pre nás tie pravé podmienky. Po rannej svätej omši, kávičke, čítaní a rozjímaní Písma, obede a sviatosti zmierenia prišiel na rad ďalší dôležitý bod programu – hra. Navrhol som, aby sme si spolu zahrali ping-pong.

Lenže...

- Vzal som so sebou len dve rakety, my sme však boli štyria (bol s nami totiž aj jeden zo svedkov) a hrať sme chceli všetci naraz. Pripadalo nám to krajšie a tiež nebolo zas toľko času.
- V kňazskom domove pre starých a chorých kňazov sa nepočítalo s pingpongovým stolom.
- Bolo pekne, a tak bolo jasné, že budeme hrať vonku. Tam však trochu fúkal vietor.

Viete, čo sme urobili? Povedali sme si: S pálkami, pri stole a bez vetra vie hrať ktokoľvek, ale borci, tí sa nevzdávajú a hrajú v podmienkach, ktoré sú. (Upozorňujem, že nikto z nás sa tejto hre vlastne nevenuje, a keď, tak len pre zábavu.)

Takže...

- Za ďalšie dve rakety nám poslúžili tvrdé dosky A4, ktoré sme, ja i svedok, objavili vo svojej výbave.
- Nedostatok stola a nadmerné fúkanie vetra sa stalo zdrojom rôznych prevkapaní a...
- ... bola pritom zábava.

Keď som na druhý deň skúšal premýšľať, čo mladému páru pri svadobnom obrade v kostole poviem ako „slovo na cestu“, nič mi nenapadlo. Potom som si uvedomil, že to naše včerajšie hranie takzvaného „pingpongu“ bolo pekným darčekom pre život, že je veľmi podobné životu.

Totíž... Radi by sme žili pekne a dobre, lenže podmienky na to, zdá sa, nie sú. Nemáme toľko peňazí, koľko by sme potrebovali, bytové podmienky nie sú ideálne – stále niečo chýba. V zamestnaní je to podobné.

K tomu nedokonalé právne predpisy, nedokonalá politika, zle fungujúce úrady. Narážame na chyby svoje aj svojich blížnych, svojej ženy, svojho muža, rodičov i svojich detí.

Čo robiť? Dá sa aj resignovať. Nerobiť nič, čakať, nadávať.

My sme však zakúsili niečo iné. Keď prijmeme životné podmienky také, aké sú, keď prijmeme sami seba, svojich blížnych aj s ich chybami a pustíme sa do toho, dá sa žiť naplno a človek sa pritom celkom aj nasmeje.

Ajhľa, na čo človek príde, keď sa hrá.

Miroslav Cúth

Jindřich Synek

Ludský život spočívá v balansovaní

Dominikovi Obručovi z Prahy vyšla nedávno prvá básnická zbierka. Písanie básní však nie je jediným predmetom jeho záujmu.

Dominik, práve ti vyšla prvá básnická zbierka... Ako dlho si ju pripravoval?

Na príprave som pracoval od jari minulého roka. Asi polovica textov vznikla v priebehu posledných dvoch rokov, iné sú staršie.

Nazval si ju Keď som bol človekom. A kým si teraz?

Asi človekom (smiech). Názov je meno úvodnej básne. Keď som dával zbierku dohromady, prišlo mi, že by to mohol byť text úvodnej, pretože mnohé z nasledujúcich básní sú v niečom podobné – tiež na tému človečenstva, na tému skrytej energie v človeku, emócií pozitívnych i negatívnych. Či už je to radosť, strach alebo túžba po sebarealizácii alebo po niečom, čo sa trebárs nedá úplne opísať slovami. Nakoniec som zistil, že ten názov môže zastrešovať celú zbierku, ktorá je nakoniec o človeku, aký je.

Zaujímalo by ma, ako vidíš svoju generáciu? Čo ju priťahuje? Čím žije?

Dokážem reflektovať najmä svoju sociálnu bublinu, ktorá napríklad nie je úplne reprezentatívna. Myslím si, že ide o dva protipóly. Jeden spočívá v užívaní možností, ktoré sa ponúkajú, a v tom, že si napríklad často neuvedomujeme, čo všetko máme v porovnaní s väčšinou ľudskej histórie. Tiež túžba spoznávať, cestovať, využívať moderné technológie. Druhý protipól sú, naopak, rôzne obavy, strach

z toho, čo bude ďalej, ako sa vymaniť z určitej neslobody, ktorú vytvára všadeprítomná byrokracia, ktorá bráni ľuďom v sebarealizácii, či už je to vzdelávanie, alebo napríklad neziskový sektor.

Viem, že ťa zaujíma, ako funguje spoločnosť, odlišné kultúry... Okrem sociológie si vyštudoval medzinárodné rozvojové štúdiá. Čo tento odbor zahŕňa?

Zaoberá sa komplexne globálnymi procesmi, tým, ako sa vzájomne ovplyvňujú jednotlivé časti sveta, a hlavne rôzne odbory, ktoré sa inak študujú oddelene, napríklad ekonomická situácia, politické systémy, prírodné podmienky alebo kultúra. Odbor je to veľmi zaujímavý a naozaj som pri štúdiu mal pocit, že robím presne to, čo som chcel, a že som bol tam, kde som mal byť.

Veľa si cestoval. Čo ťa na tieto cesty viedlo a čo pre teba znamenali?

Všetky tie cesty beriem ako študijné, aj keď možno oficiálne študijné neboli. V USA som bol rok na strednej škole a počas toho pobytu som sa dozvedel veľa o americkej spoločnosti. V Indii som robil výskum pre diplomovú prácu o vnútornej migrácii. Prínosné to bolo aj pre bližšie poznanie rozvojovej problematiky alebo všeobecnejších vecí o ľuďoch a spoločnosti. Počas jednosemestrálneho pobytu na univerzite

„Je svojím spôsobom úplne jedno, kam človek ide, hlavné je, že prekročí akési hranice, predovšetkým tie vnútorné hranice – komfortnej zóny.“

Foto: Zx archív Dominika Obruču

Dominik Obruča (vpredu uprostred) v Turecku

v Turíne som začal fotiť, veľa som chodil po horách atď. Počas stáže v Bratislave som zažil najväčšie demonštrácie po vražde Kuciaka. Tiež som prešiel veľkú časť Balkánu, Turecko, Ukrajinu, Gruzínsko... Na každej z ciest som sa dozvedel niečo o človeku, trochu o niečom imaginárnom a zároveň úplne konkrétnom. Podarilo sa mi nadviazať priateľské väzby, keď kultúrne rozdiely nehrali rolu. Myslím si, že je svojím spôsobom úplne jedno, kam človek ide, hlavné je, že prekročí akési hranice, predovšetkým tie vnútorné – hranice komfortnej zóny.

Chodil si pešo alebo ako si sa pohyboval?

Rôzne. Veľkú časť Balkánu či Turecka som precestoval stopom. V Indii som to neskúšal, tam som bol skôr na jednom mieste. Jazdil som aj miestnou dopravou, rikšou, autobusmi, vlakom. Aby človek spoznal život bližšie, musí sa občas povoziť dopravným prostriedkom, ktorý vyzerá, že už dávno prešiel zošrotovaním, ale to je na tom to zábavné (smiech). V Spojených štátoch trebárs sa prakticky nedá pohybovať bez auta, takže som neustále musel niekoho prehovárať, aby ma niekam zaviezol.

Bol si aj vo Francúzsku, v ekumenickej komunite v Taizé. Čo si tam našiel?

Bol som tam niekoľkokrát. Zúčastňujem sa tiež na akciách a modlitbách v duchu Taizé v Prahe, takže Taizé nie je pre mňa len konkrétne miesto a pobyt, ale aj stretávanie počas roka. Našiel som tam veľa inšpirácie, komunitu, ktorá je taká otvorená, že môže pojať kohokoľvek.

Je podmienkou pobytu viera?

Jedinou podmienkou je rešpekt k základným pravidlám komunitného spôsobu života. To

znamená, že všetci sa nejakým spôsobom zapájajú a prispievajú, tak finančne, ako aj prácou, k tomu, aby komunita mohla fungovať. Takže človek sa musí zapojiť, ale práve vďaka tejto otvorenosti tam naozaj môže ísť ktokoľvek. Prvý raz som tam stretol niekoľko mladých moslimov, ktorí sa tam cítili veľmi dobre napriek spoločenským náladám inde v Európe. Taizé je aj miesto, kde dochádza k zaujímavým stretnutiam rôznych kultúr, názorov i tradícií. Veľmi sa mi páči, že sa tam viac ako „cirkev“ alebo „denominácia“ používa slovo „tradícia“. To môže znamenať nielen tá katolícka, pravoslávna a protestantská, ale kultúrna tradícia vôbec.

Čo je pre teba život? Telo a duša? Idú proti sebe alebo spolu?

Musia ísť vždy nejakým spôsobom spolu. Myslím si, že to, čo je pre človeka dôležité, sa v priebehu života mení. Asi je dôležité vedieť prijať realitu života. To, že nie sme dokonalé bytosti, že máme svoje potreby, požiadavky telesné a materiálne. Dôležité je vedieť s nimi pracovať, nenechať sa nimi premôcť, ale zároveň nezakazovať si svoju telesnosť. To by človek mohol po nejakom čase potláčania vybuchnúť.

Asi ide o akési hľadanie rovnováhy...

Podľa mňa ide celý život o ustavičné balansovanie. Človek je asi tekutý, nie je to hotová forma. Málokto si v mladom veku vytvorí taký životný režim, ktorý potom drží celý život. Niekedy proste potrebuje viac chodiť do prírody alebo za kultúrou, niekedy sa viac o niekoho starať, niekedy viac duchovného života. Nejaké pocity harmónie sú asi zriedkavé (smiech).

Súvisí to nejak so šťastím?

Šťastie je asi situácia, keď sa človek nenechá premôcť nespokojnosťou, že niečo nie je, niečo nemá alebo že niečo nedosiahol. Myslím si, že je to vlastne dosiahnutie pokoja. V spoločnosti je premnožené napätie, frustrácia z toho, že je stále niečo zle. Máme však fascinujúce príklady v ľuďoch, ktorí prežili neskutočné utrpenia, prešli väzením, vecami, ktoré si nedokážeme predstaviť, a zároveň prinášajú svedectvo vyrovnanosti, šťastia. Šťastie a pokoj je azda možné dosiahnuť v akejkoľvek situácii. Nehovorím však, že viem, ako na to (smiech).

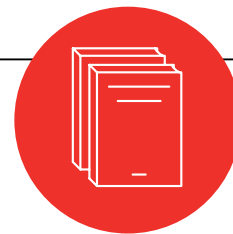
Domínik Obruča (28)

Vyštudoval sociológiu a medzinárodné rozvojové štúdiá. Spoznal rôzne krajiny sveta.

V rokoch 2015 a 2016 sa niekoľko ráz zapojil do humanitárnej pomoci utečencom na balkánskej trase. Od desiatich rokov je členom skautskej organizácie a niekoľko rokov sa podieľal na vedení skautského oddielu. Inšpiruje ho ekumenická komunita Taizé. Venuje sa písaniu básní a širokej škále ďalších druhov textov, od poviedok cez absurdné drámy po cestopisné články.

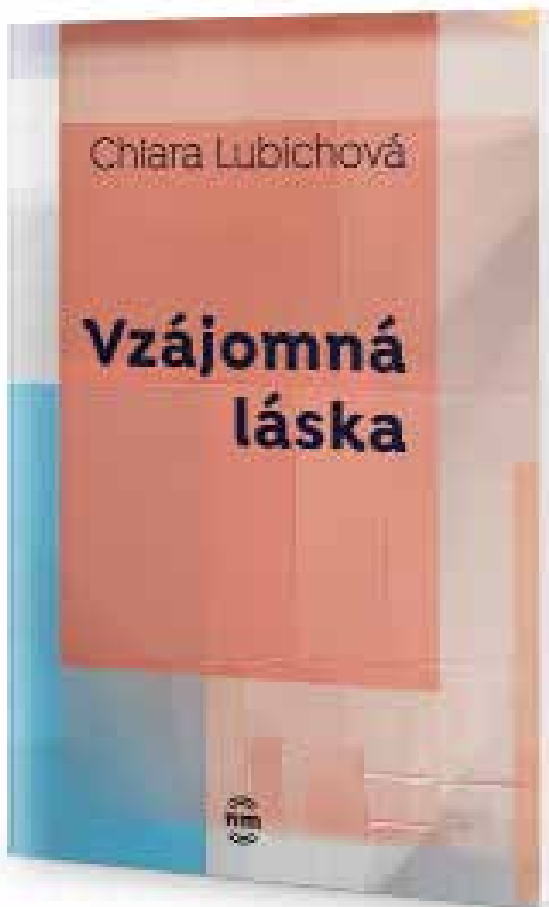
Svoje texty publikuje v literárnom časopise Ink (www.casopis-ink.cz). Venuje sa tiež cyklu experimentálnych fotografií Svet v odrazoch.

www.dominikobruca.eu

hodnotné
knihy

Novinka v edícii Spiritualita

Vzájomná láska nebola sentimentalizmom. Bola to neustála obeta celého nášho ja, aby sme žili životom brata. Bolo to dokonalé zapieranie samých seba (Mt 16, 24), niešť si navzájom kríže. Bolo to žiť život brata, aby sme žili životom ukrižovaného Krista žijúceho v bratovi. Rovnako ako robil Ježiš, keď sa stal človekom a vzal na seba všetky naše hriechy a bolesti. Znamenalo to deliť sa so všetkým, čo sme mali (materiálnym alebo duchovným) s bratom, ako urobil Ježiš, keď nám daroval celého seba na kríži a v Eucharistii nám dal svoju dušu, telo i božstvo.

Objednajte vo vašom e-shope za výhodnú cenu.

www.obchod.nm.sk

Ako sa stať superhrdinom?

hodnotné
knihy

Po pikniku na pláži Laura za sebou nechala na zemi odpadky a plasty. Anna ich zas pozbierala a vyhodila.

V jednotlivých situáciách deti zaujmú rôzne postoje a rozhodnú sa, ako budú konať.

Knihá ponúka jednoduchý spôsob, ako získať nové vedomosti, ekologický prístup a tiež masku, ktorú si deti môžu nasadiť, ak sa budú správať ako praví hrdinovia zachraňujúci životné prostredie.

Objednajte vo vašom e-shope za výhodnú cenu.

www.obchod.nm.sk